

"Vă spun că de vor tăcea aceştia, pietrele vor striga."

(Ist. Evanghelie după Luca 19, 39-40)

CUVÂNTUL LEGIONAR

Periodic al tineretului român nationalist ortodox

Anul I, Nr. 7, MARTIE 2004

Apare la sfârșitul lunii

7 000 lei

Director: NICADOR ZELEA CODREANU

CUPRINS:

Ideologie Drepturile omului și anticreștinismul

O carte cenzurată: "Memori" – Viorel Trifa

Istorie România din Balcani

Reportaj Societatea culturală "Bucovina"

Diverse Nicador Zelea Codreanu

Amânarea asasinării Căpitanului

Un camarad de excepție: C-tin Teja

"Hronic legionar"

Mărtisoare Adrian Simionescu

Semnificația marilor sărbători creștine

Concurs

Posta redacției

SCRISOAREA I

Domnule Radu,

În scurta discuție avută cu dvs. am reușit să îmi dau seama ce mare importanță acordă dușmanii Mișcării Legionare episodului Manciu. Am recitat o serie de prezentări ale cazului, făcute de diverse persoane:

- istorici care încearcă să prezinte corect lucrurile, dar nu reușesc decât în parte;

- impostori care descoperă o linie personală a evenimentelor, fără acoperire;

și, în afara de aceștia,

- documentele vremii (și, în final, declarațiile lui Corneliu Zelea Codreanu).

Ne-am propus, pe cât posibil, ca în revista noastră să nu abordăm decât probleme în actualitate. Analizând lucrurile sub acest aspect, considerăm că atâtă timp cât ura împotriva naționalismului românesc și a vârfului său de lance – Mișcarea Legionară – este mai de actualitate ca oricând, aducerea în discuție a cazului Manciu este binevenită.

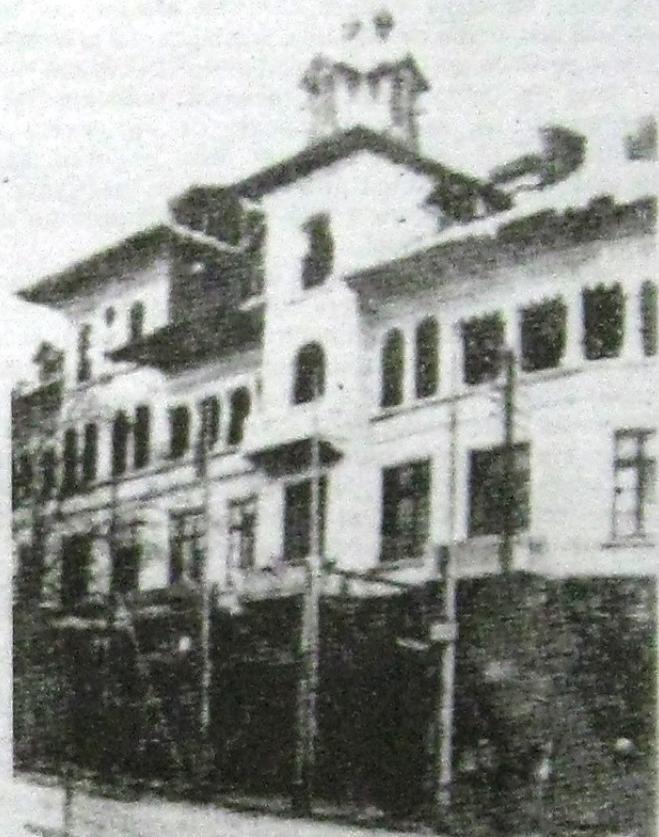
Se pun două probleme în discuție:

1. A fost sau nu Corneliu Zelea Codreanu în legitimă apărare când a tras în direcția atacatorilor săi în frunte cu prefectul de Iași, Manciu?

2. Este definitoriu și caracteristic pentru cariera politică și pentru viața lui Corneliu Zelea Codreanu, în general, răspunsul la problema nr. 1?

Le vom lua pe rând și vom încerca să prezentăm împrejurările, faptele și atmosfera în care s-a petrecut această dramă.

Iași, anul de grătie 1924. Centru universitar de prima mărime din România întregită. Marea mișcare studentească începută în 1922, ca un răspuns spontan al tineretului român la pericolul invaziei comuniste în România, avusese ca urmare deșteptarea instinctului de conservare națională, începând din mediile universitare, simțindu-se obligatorie o organizare capabilă să facă față exportului de comunism, cu precădere de dincolo de Nistru.

Căminul studenților creștini din Iași

Studentii, elevii, și în general grupurile care se manifestau ca naționaliști, erau în vizorul autorităților vremii care, pentru a tine situația sub control, numesc Iași, în postul de prefect al poliției, pe Constantin Manciu, funcționar ambicioz, zelos, dar cunoscut ca un executant al ordinelor - și nu numai al ordinelor! - de o cruzime sălbatică. De asemenea, se știe că era omul de încredere al ministrului Justiției, liberalul G. G. Mărzescu.

Tineretul naționalist avea acută nevoie de un spațiu unde să își desfășoare activitățile. Corneliu Zelea Codreanu, ca lider al tineretului din Iași, hotărăște construirea unui cămin al studenților creștini, la "Râpa Galbenă", pe un teren donat în acest scop. La naștere primul sănctor de muncă voluntară din Europa.

Lipsa fondurilor îi obligă să înceapă prin facerea cărămidilor la Ungheni, pe malul Prutului, unde lucrau permanent, în cele mai primitive condiții, 50 - 60 de tineri, studenți și elevi din ultimele clase liceale. Lut și apă aveau din belșug, dar lipsa permanentă a alimentelor îl face pe Corneliu Zelea Codreanu să organizeze o grădină de zarzavaturi la Copou, pe un teren pus la dispoziție de doamna Ghika.

Începând la grădină, într-o zi tinerii s-au trezit înconjurați de 200 de jandarmi cu baioneta la armă, precedați de câteva zeci de polițiști conduși personal de Manciu. Loviți cu sălbăticie cu patul puștilor, sunt legați cu funii de mâini și, în frunte cu Corneliu Zelea Codreanu, sunt duși la poliție pentru "interrogatoriu". Acolo, acești tineri și copii au fost bătuți la tălpi cu vâna de bou, iar când începeau să lipsească de durere, erau băgați cu capul în găleata cu apă.

Nicador Zelea Codreanu (continuare în pg. 2)

Ideologie / Problemele tineretului

DREPTURILE OMULUI ȘI ANTICREȘTINISMUL

Ce altceva este globalizarea decât integrarea tuturor oamenilor într-o masă, fără naționalitate, fără religie, sub o Nouă Ordine Mondială? Aceasta se va realiza foarte simplu, prin amestecul dințat al culturilor și credințelor popoarelor primitive în cultura creștină, prin crearea unei adevărate "anarhii" religioase și spirituale, pentru a se putea apoi întrona, sub pretextul umanității, toleranței și universalismului, ateismul. "Afacerea" noilor "interpretări", "învățături" și "religii" are ca scop subminarea credinței creștine, prin educația "umanistă" atee, propaganda susținută anticreștină a "intellectualității progresiste", a făurilor noii culturi, a literaturii și artei moderne și a psihologiei și filosofiei ultimelor decenii.

Scopul promotorilor noilor religii este îmbogățirea rapidă, fără efort, distrugerea civilizației creștine și instaurarea Noii Ordini Mondale, cu religia Noii Ere. Diversele așa-zise noi "religii" caută să facă adepti atât din rândurile tineretului, cât și în eșalonul celor treceți de 40 de ani (aceștia având mai multe resurse financiare).

Cine își imaginează că această unificare în domeniul credințelor ne va aduce pacea, că vor înceta războaiele ideologice, că vom atinge un nivel superior spiritual, se înșeala: lumea a rătăcit prin tot felul de erexii timp de mii de ani, până când, acum 2 000 de ani, Mântuitorul ne-a arătat Calea, Adevarul și Viața...

Încă din viață Apostolii lui Iisus (de exemplu Sfântul Pavel) au avut de luptat împotriva culturilor pagâne, a credințelor în vrăjitorie și ghicit, în spiritism, în reincarnare și în astrologie. Dar pe vremea lor nu exista îngâmfarea omului modern care se crede stăpân pe toate secretele lumii - prin rațiune și prin progresul material dat de aceasta; pe vremea aceea nu exista omul care să explice "umanist" și "științific" tot Universul.

Acceptarea acestei combinații ciudate între rationalismul ateu, "science-fiction" și mitologii pe care le acceptă omul modern eliberat de "misticismul creștin retrograd" (!?) ar fi inexplicabilă dacă n-am vedea că este lansată, impusă, finanțată, în timp ce sectoare vitale sunt desconsiderate cu o inconștiență dubioasă.

Vrăjitoare, sataniști, horoscoape

Uneori avem nevoie de "magie" în viața noastră. Câți dintre noi n-au urmărit cu plăcere filme cu vrăjitori gen "Vrăjitorul din Oz", "Ce vrăji și mai făcut nevasta mea?" (Samantha) etc.? Câți dintre noi n-au visat la vrăji care să le schimbe viața, la întoarceri miraculoase în timp? Oamenii se întorc uneori la poveștile cu zâne ale copilăriei... Dar una este imaginația, ficțiunea, și cu totul alta realitatea.

Legea împotriva vrăjitoriei a fost abrogată în Anglia în 1951, și astăzi sunt peste 30 000 de vrăjitori acolo; în Germania existau prin apii 70 vreo 10 000 de vrăjitori, iar în SUA există aproape 10 milioane de vrăjitori, la noi, Dumnezeu știe... Oricum, vrăjitoarele nu numai că nu se mai ascund, dar apar în emisiuni TV (și nu pe posturi obscure); apar și reclame pentru ele în diverse publicații, deși niciodată până acum nu am auzit de vreo binefacere reală pentru "clientii" vrăjitoarelor.

"Ce-i rău în asta?" vor întreba unii. Dar atunci când văd din ce în ce mai mulți nebuni agresivi pe stradă unii întrevăd poate pericolul... Când copiii lor sunt răpiți, când sunt traumatizați fizic și psihic în ritualuri vrăjitoarești și înnebunesc sau mor în chinuri, unii oameni văd ce e rău în asta!

În lume există cca 40 000 de sataniști, în 66 de țări ale lumii, în SUA există peste 750 de organizații și librării dedicate satanismului, 85% din școlarii din Germania au avut contact cu satanismul, iar a cincea parte din toate asasinatele din Europa occidentală sunt atribuite satanismului. România

nu a fost nici ea scutită de apariția satanismului - printre alte "beneficii" alte "civilizații" occidentale: s-au găsit mominte profane, animale torturate și ucise în ritualuri satanice în București și provincie (Arad, Roman, Timișoara).

Mai demult, țigăncile dădeau în bobii și gospodinele ghiceau în cafea. Astăzi, profesorii universitari se preocupă de "parapsihologie" și horoscoape. Toate ziarele de circulație conțin horoscopul zilei; computerele sunt mereu gata să furnizeze amatorilor acestor "importante" știri la orice oră din zi și din noapte. Credința în prezicerile horoscopului este foarte greu de dezrădăcinat din mintea credincioșilor: dacă un horoscop îți prezice un mare noroc într-o anumită zi și tu cazi și-ți rupi un picior, astrologul îți dovedește că ai avut mare noroc că nu ti le-ai rupt pe amândouă. Credința în "aste" și "interpreții" lor, astrologii?

Senzatia de pericol, anxietatea confuză a oamenilor din societatea contemporană, care simt cum se strâng "lațul", dar care nu înțeleg conspirația, îi împing să caute să ghicească viitorul, în ciuda libertăților nenumărate și neîmagineabile de o minte omenescă - vreodată (drepturile homosexualilor, dreptul minorităților dintr-un stat de a fi "stat în stat" etc.), viața pare a fi din ce în ce mai încorsetată.

Păgânism, "guru", secte

A apărut și în comerțul nostru post-decembrist o carte chinezescă, Yi Ching, care te ajută să afli lucruri necunoscute despre evenimente în care ești sau vei fi implicat, prin aruncarea - de șase ori - a trei monede, interpretarea fiind indicată de carte, după modul în care au căzut monedele (adică "stemă" sau "ban"). În zicalele din carte apar concepte antice chinezesci, probabil din doctrina Tao (fraze de genul: "Viața ne oferă momente grave sau frumoase. Trebuie atunci să le contemplați, adică să vă reculegați în interiorul dvs., să aveți o privire de ansamblu aspră situației"; "Lucrurile vechi se transformă. Nu trebuie să precipitați nimic artificial, totul vine spontan"). Lao-Tse, contemporanul lui Confucius, care a fondat doctrina Tao, propovăduia ideea că nu ar exista bine și rău, ci trebuie să te lași tărât de cursul evenimentelor, să faci ceea ce-ți "vine" în clipa respectivă. Până la urmă: probabil că singurul lucru important de aici este că lumea să nu mai facă distincție între bine și rău...

De religia budistă Zen, altă găsire în modă stată de absență, un om cu mintea întreagă nu poate decât să rădă. Dacă îl întreb pe adeptii Zen ce e Zen, unul nu-l răspunde, altui iosește o minge, iar altul te iosește pe tine, cu mare greu astă că Zen este "fă de-ți trece prin cap" (nu există restricții sau morală pentru inițiere). De fapt, se meditează la un "koan" până se atinge "satul". "Satul" e o străfulgerare "de inițiere", iar "koan"-ul te ajută. Iată căteva "koan"-uri: "Dacă mulți pot fi reduși la unul, la ce se reduce unul?" "Cum era fața ta înainte de a exista strămoșii tăi?" etc. - și sunt 1700 astfel de "koan"-uri. În ce anume "inițiază" asemenea "koan"-uri nu este greu de dedus: debusolare totală.

Tot felul de guru, unii născuți în India, alții ne-indieni care și-au luat nume hinduse, împânzesc suprafața pământului, și toti cer unificarea tuturor religiilor într-o singură - a lor.

Tot felul de secte fondate acum aproape două secole (Mormoni lui Iehova, mormonii etc.), insistente și mereu prezente, filozofii care vor să actualizeze înțelepciunea pierdută a pieilor-roșii sau păgânismul antic din Grecia, Egipt, Scandinavia etc. sunt culturi ale Noii Ere, amalgamând toate balivemele și blasfemiile, rără discriminare.

"Modernizarea" Bisericii

Biserica Universalistă s-a contopit cu Biserica Unitariană pentru a promova "armonia" între toate religiile, dar de fapt fac uz de toate vechile blasfemii contra lui Iisus, neagă Sfânta Treime și durnezeirea lui Iisus, deși se pretind creștine.

În Occident biserici frumoase, zidite de arhitecți adevărați și fondate de creștini adevărați, sunt ocupate de culturile Noii Ere (de exemplu, biserică St. James din Londra, unde se propovăduiește Buddha, iar trupul lui Iisus de pe crucifix a fost înlocuit cu trupul unei femei).

În țările din estul Europei stăpânirea bolșevică a exterminat mulți preoți, pe alții i-au făcut să renunțe la credința lor, românii

având chiar amărciunea să-și vadă căpeteniile bisericești pactizând cu dușmanii lui Iisus. Dar în "lumea liberă", Europa de Vest și America, pentru distrugerea Bisericii s-au folosit forme mai subtile: educația raționalistă, materialistă, "modernă", "eliberată de misticism", împreună cu denigrarea preoților pe care i-au făcut mai întâi ridicoli în ochii tinerilor, apoi odioși prin exagerarea defectelor omenești ale acestora, împreună cu "innoirea" practicilor catolice cu noi cântece religioase cu noi texte pe ritmuri de rap și cu dans modern în biserică (iar cine susține că aceasta înseamnă atragerea tineretului spre biserică este ori lipsit de un elementar discernământ, ori dușman – declarat sau nu – al creștinismului, căci realitatea demonstrează îndepărtarea societății actuale de adevăratale valori ale creștinismului). În loc să-i ridice pe oameni spre Dumnezeu, încearcă să-L coboare pe El până la ei, să-L adapteze mintii lor meschine sau pervertite, cu rezultat dezastroso pentru ei și copiii lor, nu pentru Dumnezeu!

Asaltul împotriva învățăturilor lui Hristos a început cu crucificarea Lui și ura împotriva Lui n-a încetat de 2 000 de ani. Dar astăzi, mai mult decât oricând, în numele "drepturilor omului", la

nivel mondial, se face reclamă tuturor rituilor și credințelor din lume.

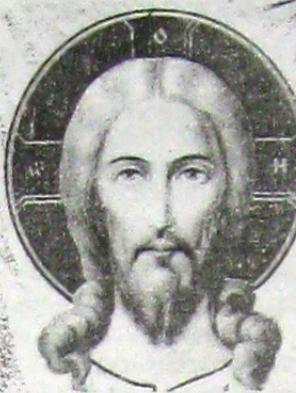
Ei, bine, dacă unii preferă să aibă strămoș maimuță sau să se închine la diverse duhuri, noi afirmăm clar și răspicat **Crezul creștin**:

"CRED într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atotăzitorul, Făcătorul Cerului și al pământului, văzutelor tuturor și nevăzutelor.

ȘI ÎNTR-UNUL DOMN IISUS HRISTOS, FIUL LUI DUMNEZEU, Unul Născut, Care din Tatăl S-a născut mai înainte de toți vecii. Lumină din lumină, Dumnezeu

adevărat din Dumnezeu adevărat, născut, nu făcut; Cel de o ființă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut..."

Nicoleta Codrin

SCRISOAREA I (continuare din pg. 1)

Datorită unor astfel de procedee și a batjocurii la care au fost supuși, mulți dintre ei au rămas marcați pe viață; în final, trebuie remarcat absurdul în care se încadra represiunea sălbatică dezlanțuită asupra celor arestați.

Domnule Radu, nu cred că îmi veți răspunde vreodată la următoarea întrebare: "Ce s-ar fi întâmplat dacă zecile de tineri și copii maltratați ar fi fost evrei?"

Chiar atunci, părintii alarmați au venit la poliție însotiti de un procuror, motiv pentru care polițiștii au fost nevoiți să intrerupă "distracția", dar au refuzat să permită procurorului contactul cu arestații, pentru a face constatăriile ce se cuveneaau. Părintii, familii respectabile din Iași, au trimis telegrame și plângeri la guvern, cerând anchetarea cazului și pedepsirea călăului Manciu.

Răspunsul autorităților a fost decorarea lui Manciu cu "Steaua României", iar pe plan local, comunitatea israelită i-a făcut cadou o limuzină americană. De ce limuzină? Simplu: fiindcă nu avea!

Părintii, evident nemulțumiți, l-au dat în judecată pe Manciu, Corneliu Zelea Codreanu, care era avocat plădant, a înțeles ca pe o datorie de onoare a sa să îi asiste juridic gratuit pe copii.

Procesul urma să se judece la tribunalul din Iași, cu Manciu în postura de părăt. Cazul reușise să revolte opinia publică (o parte), astfel încât sala de judecată era plină, iar afara câteva sute (după alte surse, câteva mii) de cetăteni așteptau desfășurarea procesului. Aș mai face o precizare: cei din fața tribunalului erau susținători morali ai lui Manciu.

Într-o pauză a procesului, fiind în sala tribunalului, Corneliu Zelea Codreanu a fost atacat de grupul de polițiști și comisari în frunte cu părătul Manciu, la comanda acestuia "pe el, bă!"

În fața pericolului iminent de a fi călcat în picioare de trupa dezlanțuită, avocatul C. Z. Codreanu scoate pistolul din buzunar și trage în direcția atacatorilor, răنind mortal pe Manciu, și mai puțin grav pe comisarii Closs și Hușanu. Speriați, atacatorii s-au împrăștiat, iar Corneliu Zelea Codreanu a ieșit din tribunal în fata partizanilor lui Manciu care, deși urlau și amenințau, nu au îndrăznit să îl atace. Facem o paranteză pentru a potoli prefacuta indignare a unora: "Dar de ce și de unde avea pistol C. Z. Codreanu?" Răspundem. De ce: fiindcă până atunci primise nenumărate amenințări cu moartea de la diversi indivizi. De unde: de la librărie. Da, de la o LIBRĂRIE din Huși, de unde mai cumpăraseră până atunci cărți și caiete. Acesta era pe atunci "regimul armelor și munițiilor". Singura condiție să ai o armă era să ai banii necesari să o cumperi. Închidem paranteza și revenim la desfășurarea evenimentelor.

Ieșind din tribunal, C. Z. Codreanu este arestat. Nu mai era nevoie de anchetă: o sală întreagă asistase la tragedie.

Domnule Radu, oare tragedie nu a fost deopotrivă pentru atacatori, dar și pentru cel atacat? Până la sfârșitul scurtei sale vieți, C. Z. Codreanu a regretat că împrejurările l-au împins să procedeze astfel.

Mă-l trimis, domnule Radu, la un obscur proletcultist, Stelian Neagoe, individ încărcat de ură, care, convins ca nimeni nu va

avea acces la arhivele din Iași, își permite să facă afirmații gratuite, invocând tocmai aceste arhive. Cine s-ar fi gândit în 1977, în plin proces de mistificare a istoriei naționale, la ce se va întâmpla în 1989?

Fiindcă nu am reușit încă să ajung la filele propuse de Stelian Neagoe, file pe care evident ca nici el însuși nu le-a văzut, vă propun, pentru înțelegerea dvs., să recurgem la logica cea mai simplă:

1. De ce nimeni în afară de S. Neagoe nu descrie scena ca având loc în afara tribunalului? (nu merită să ne referim aici la Francesco Veiga, care copiază cu entuziasm)

2. "Mărtorul" care descrie cu evidență dușmănie cum C. Z. Codreanu păndeau momentul propice să omoare, aștepta pasiv comiterea asasinatului?

3. Cum ar fi putut să aștepte C. Z. Codreanu "pitit după colț" ieșirea lui Manciu, când în fața tribunalului erau masați câteva sute (după alte surse, câteva mii) de susținători ai acestuia? Multimea i-a permis și ea, pasivă, să pândească momentul propice asasinatului?

4. Daca C. Z. Codreanu a tras în afara tribunalului, cum de nu a fost rănită nici o persoană din acea multime?

5. Când apare în 1936 carteau lui Corneliu Zelea Codreanu, "Pentru Legionari", în care este descrisă scena respectivă ca având loc în interior, cum de nu s-a iscat o adevărată furtună de proteste față de o asemenea "mistificare", că, slavă Domnului, presa de stânga era destulă în Sărindar, ca și intelectualitatea de stânga?

6. Argument hotărâtor - cazul judecat: de la Iași, procesul a fost mutat la Focșani, centru de forță al liberalilor; de la Focșani la Tumu-Severin, tot în căutarea unui complet de judecată dispus să accepte absurdul, adică să infirme legitima apărare. Cu toate aceste circumstanțe ostile, Corneliu Zelea Codreanu a fost declarat NEVINOVAT.

Domnule Radu, v-am răpit mult din timpul dvs. prețios. Îmi permit totuși să mai aduc un argument, poate fără importanță pentru dvs., dar capital pentru mine: nu există nici o garanție morală în viața "istoricului" Stelian Neagoe.

Afirmațiile lui Corneliu Zelea Codreanu în acest caz, ca și în oricare altul, au acoperire în aurul adevărului, pentru care a și murit.

Sfârșitul "Scrisorii I" va părea patetic, dar mai risc o frază:

Începutul carierei politice a lui Corneliu Zelea Codreanu a fost doborârea steagului roșu cu secera și ciocanul de pe turnul de apă al uzinelor "Nicolina" din Iași și înlocuirea lui cu tricolorul național românesc, sub privirile fascinate ale miiilor de muncitori aflați, la acea oră, sub influența bolșevismului rusesc.

La întrebarea a două, fiți sigur că vă voi răspunde în numărul viitor al publicației noastre. Poate nu veți fi foarte supărat pe

Nicador Zelea Codreanu

P.S. Expresia "expertiza balistică" a apărut mult mai târziu în România. Cum era și normal, s-a făcut o autopsie, și unde credeti? Ali ghicit: la spitalul israelit din Iași.

O carte cenzurată

"MEMORII" - VIOREL TRIFA

La Editura "Limes" din Cluj au apărut memoriile lui Viorel Trifa (incomplete); cartea se află de curând în librăriile bucureștene

VIOREL (VALERIAN) TRIFA (1914 – 1986)

Doctor în Teologie
Comandant - ajutor legionar
Președinte al Centrului Studențesc Chișinău (1935)
Președinte al Centrului Studențesc București
(1937 – 1940)

Președinte al Uniunii Naționale a Studenților Creștini Români (UNSCR)
(1940)

Episcop al Bisericii Ortodoxe Române din SUA (1952 – 1984)

Scurtă biografie:

Născut la Câmpeni, Alba, în familia preotului Iosif Trifa, întemeietorul organizației religioase "Oastea Domnului"

Licentiat al Facultății de Teologie din Chișinău, ales președinte al Centrului Studențesc Chișinău (1935)

Apreciat de Căpitan ca fiind deosebit de intelligent și cult, de un talent oratoric și publicistic desăvârșit, devine comandant-ajutor legionar

Ales președinte al Centrului Studențesc București (1937)

În timpul marii prigoane antilegionare din 1938 s-a refugiat în Germania.

Întors în țară, a devenit președinte al UNSCR (Uniunea Națională a Studenților Creștini Români) în 1940; a preluat conducerea ziarului *Libertatea* (al cărui fondator era preotul Ion Moja din Orăștie)

După înălțarea legionarilor de la guvernare de către gen. Antonescu s-a refugiat în Germania, fiind deținut în lagărul de la Berkenbrück

În 1950 a emigrat în SUA, devenind în 1952 conducătorul Bisericii Ortodoxe Române din Statele Unite, căreia i-a construit un sediu magnific (îlăngă Detroit). A fost redactorul revistei Episcopiei, "Solia", a pus bazele unei mănăstiri de maici unde s-a călugărit principesa Ileana (sub numele de maica Alexandra), în 1955 fiind invitat să binecuvânteze deschiderea lucrărilor Congresului American.

I s-a intentat un proces de către cercuri evreiești (la instigația securității din România), proces care a durat ani de zile și nu s-a finalizat, dar care a avut ca urmare obligarea lui Trifa de a părăsi SUA pentru a curma scandalul Iscat (1984). Ultimul refugiu a fost Portugalia, unde s-a stins din viață doar ani mai târziu.

Opera:

Căluza creștinului ortodox, SUA, 1940

Solia: istoria vieții unei gazelete românești, SUA, 1961

Romania: The Land, The History, The People, Italia, 1963

Marginal notes on a court case, Portugalia, 1985

MEMORII, Cluj., 2003 - publicate la aproape douăzeci de ani de la moarte autorului.

*

MEMORIILE episcopului Valerian Trifa, fost președinte al Studențimii române interbelice, martor al unor importante evenimente din istoria Mișcării, se remarcă prin stilul cursiv și sincer, prin corectitudine din punct de vedere istoric, explicând lipsa de colaborare și divergențele de fond dintre naziști și legionari (realitate atestată, de altfel, chiar de arhivele secrete ale Germaniei și României – care au fost deschise într-o temp).

Pe la mijlocul deceniului al optulea postul de radio "Europa liberă" a prezentat aproape săptămânal ascultătorilor români demersurile pe care le făcea administrația americană pentru ca lui Viorel Trifa, episcopul Bisericii Ortodoxe Române din SUA, să-i fie retrasă cetățenia, urmând să fie expulzat în orice țară care ar fi dorit să-l primească (întrucât fusese considerat persoană non-grata).

Ne-am bucurat când (recent) am avut ocazia să citim câteva sute de pagini dactilografiate de fostul episcop și lăsate în

păstrare unui vechi camarad. Manuscrisul prezinta succint și simplu viața și activitatea sa, precum și motivele care au determinat luarea acestei hotărâri radicale (de expulzare a sa din SUA) de către americani, în urmă cu un sfert de secol.

Lată că memoriile lui Viorel Trifa au prins viață la Ed. Limes din Cluj, volumul fiind sponsorizat de Societatea "Unirea Românilor" din Detroit, Michigan, SUA și îngrijit de Eugene Raica.

Din păcate, această primă ediție este incompletă, lipsind un capitol întreg intitulat "Note pe marginea unui proces" (125 pagini scrise la Lisabona, în 1985), care relatează amănuntit lupta de ani de zile dusă de episcopul Valerian cu autoritățile americane care l-au catalogat drept "criminal de război" datorită trecutului său legionar. Tinem să subliniem, încă o dată, că Mișcarea Legionară nu numai că nu a fost condamnată pentru nici un fel de delict, dar nici măcar nu a intrat în discuția Tribunalului Internațional de la Nürnberg.

Spațiul nu ne permite să facem un comentariu mai amplu asupra celor 125 de pagini lipsă din carteapărtă; ne vom limita să creionăm câteva aspecte – desigur, cele mai importante – pentru ca cititorul să cunoască personalitatea autorului și adevărul despre gravele acuzații (nedrepte) care i-au fost aduse.

"Note pe marginea unui proces"

Capitolul începe cu luna aprilie 1945, când autorul se afla la o mănăstire din Italia, întoarcerea sa în România fiind exclusă din cauza instalării regimului stalinist. Deoarece obținerea vizei de reședință în Italia sau în altă țară occidentală în acea perioadă era anevoieasă pentru refugiații străini, invitația protopopului Ioan Truțea din Cleveland, care îl cunoștea pe tatăl lui Viorel Trifa, invitație datorată lipsei de preoți tineri "și cu carte" la Episcopia Ortodoxă, l-a hotărât pe Viorel Trifa să emigreze în America.

Excelent organizator, inimios, iubit de aproape toți emigranții ortodocși români, remarcându-se în scurt timp în comunitatea românească și americană, Viorel Trifa a devenit episcopul Valerian, stămind însă obstrucțiile unui "triunghi" cu laturi complet diferite: ale președintelui Comitetului Național Român, C. Vișoianu (care îl contesta zgromotos din motive politice, pentru că "fusese gardist"), ale simiștilor (clevetitori), afimând "nu se purtase cum se cuvenea", din cauza faptului că Trifa fusese printre gradele legionare care contestaseră autoritatea lui Sima), și ale autorităților comuniste de la București (care încercau să impună la conducerea Bisericii Române din America un securist, pentru a-i controla astfel pe emigranții români). Dacă statul român (comunist) nu i-a putut frâna ascensiunea, intrarea în scenă a cercurilor evreiești instigate de rabinul șef din România, Moses Rosen, la care s-au raliat cățiva congresmeni americani de origine evreiască, a schimbat radical situația în defavoarea episcopului Valerian. Acuzele (de-a dreptul fanteziste): "6000 de evrei au fost omorâți în pădurea Băneasa de legionari în Ian. 1941, din care câteva sute au fost spânzurați în cărțile de la Abator", nu au putut fi probate, cu tot ajutorul nelimitat oferit de autoritățile comuniste din România în acest scop. Nu s-au putut proba nici cu martori, nici cu documentele din arhive asemenea minciuni. Dar marile canale de televiziune și ziarele importante prezentau permanent atacuri furibunde la adresa episcopului Valerian, etichetându-l ca "nazist" (?!), "criminal de război" (?), "persecutor de evrei" (!) etc.

Deși vinovăția nu i-a fost niciodată stabilită (în ani de zile de proces și teroare psihologică în "țara tuturor posibilităților"), episcopul s-a hotărât, obosit și dezgustat, să părăsească America.

"Rebeliunea care nu a fost"

Capitolul II din manuscrisul lui Viorel Trifa - de fapt capitolul I al cărții publicate - tratează pe larg despre evenimentele din ian. 1941. Deși titlul acestui capitol este "Rebeliunea care nu a fost", "sar în ochi" următoarele pasaje, descoperind adevărul (sublinierile ne aparțin):

(1) "Singurul acord a fost ca din guvern să facă parte miniștrii selecționați atât de general, cât și de Mișcarea Legionară. *Nici acel acord nu a fost scris*, însă din primul guvern au făcut parte șapte miniștri și patru subsecretari de stat legionari, iar restul s-ar putea defini ca oamenii lui Antonescu. În cadrul Mișcării Legionare s-a crezut că ministrerile conduse de legionari sunt distribuite pe baza unui acord care să le mențină și pe viitor tot în mâna legionarilor." (pg. 14)

(2) "În luna decembrie 1940 și începutul lui ianuarie 1941, tensiunea dintre gen. Antonescu și Mișcarea Legionară devenise perceptibilă până și în public." (pg. 16)

(3) "Cum, eu nu pot să demit un ministru?", "Auzi, d-le lasinschi, ce-mi fac legionari? Ce, credeți că eu o să lucrez sub presiunea străzii? a comentat Generalul (Antonescu)" (pg. 24); "Manifestația s-a terminat ceva mai devreme de cum se plănuise pentru a calma pe gen. Antonescu care se iritase la maximum când a aflat că cineva îndrăznea să protesteze împotriva unei decizii a lui. Pentru el era ca și când regimentul ar demonstra contra colonelului." (pg. 25)

Cronologia evenimentelor din ian. 1941 descrisă de Trifa corespunde adevărului istoric, dar are o mică eroare de logică. Rebeliunea legionară, într-adevăr, nu a constat în declansarea unei lovitură de stat împotriva gen. Antonescu, dar tot "rebeliune" se poate numi opunerea la executarea ordinelor acestuia: refuzul legionarilor de a preda armatei instituțiile deținute până atunci, deși Antonescu era conducător al României, cu puteri depline, și totodată șeful regimului național-legionar. În acest sens este relevantă și precizarea lui Trifa de la pg. 14 (citată mai sus): ministrerile conduse de legionari fuseseră stabilite printr-un acord între Antonescu și Sima, în urma evenimentelor din sept. 1940, dar fără un act scris, fără nici o garanție de viitor!

Îată deci ce nu conștientizaseră legionarii: că nu "împărțeau" puterea cu Antonescu, ci că el îi adusese la guvernare și putea oricând, conform legilor de atunci ale țării, să le reducă din prerogative.

Prin indulgența vizibilă în fiecare rând al memoriorilor sale față de "cazul Horia Sima", încercând chiar să-i justifice neghioibile (de exemplu, greșelile în raport cu gen. Antonescu, refuzul invitației la Hitler în ian. 1941, fuga în Italia etc.), caracterizarea scurtă pe care î-o face efemerul comandant al Mișcării este cu atât mai demnă de luat în seamă:

"Horia Sima ieșise la suprafață nu ca diplomat ori om politic, ci ca om de legături, sforar și conspirator. Catapultat de evenimente în pozițile de vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și comandant al Mișcării Legionare, el avea acum pe umeri sarcini care îl depășeau." (pg. 16)

Următorul capitol, intitulat "Mișcarea Legionară și Germania hitleristă", vorbește despre primul refugiu legionar (1939 – 1940), al doilea refugiu (1941 – 1945), despre grupurile legionare de la Berkenbrück și Rostock, despre lagările de concentrare.

"Guvernul național român de la Viena văzut de dinăfără"

Interesant este și capitolul "Guvernul național român de la Viena văzut de dinăfără", cu consemnarea sistematizată, justificată și obiectivă a acuzațiilor aduse fostului comandant al Mișcării de către elita legionară din străinătate (pg. 116 – 121), capitol din care nu putem să nu cităm masiv (și totuși prea puțin, având în vedere importanța lui pentru istoria Mișcării):

"Lui Sima i se impută:

1. În anul 1938, după arestarea Căpitanului, s-a format la București un grup de comandă, care să fină legăturile între legionari. Din acel grup faceau parte: Radu Mironovici, Ion Belgea și Constantin Papanace. Acel grup, cunoscut de masa legionară numai sub numele de "Comandamentul", a urmat porunca primită de la Căpitan ca "legionarii să se de-a la fund și să mențină liniste". (...) După arestarea lui Mironovici și a lui Belgea, Constantin Papanace și-a asociat la "Comandament" pe Horia Sima care tocmai venise din provincie și era necunoscut poliției din

București. Pentru acest motiv lui Sima i s-au încredințat legăturile cu curierii din provinție. Aceste legături Sima le-a folosit pentru a încuraja și a provoca acte necugetate de violență, ca de pildă atacul contra rectorului Universității din Cluj, Ștefanescu-Goangă, o bombă la o sinagogă din Ardeal și altele, care n-a contribuit cu nimic la schimbarea în bine a situației, ba din contră, au fost folosite de Regele Carol II și Armand Călinescu ca justificare pentru uciderea în închisoare a Căpitanului.

2. După asasinarea Căpitanului, la ședința Comandanțamentului și a gradelor legionare care a avut loc la grădina lui Cristescu din București, Horia Sima și-a luat răspunderea răzbunării morții Căpitanului. A manevrat lucrurile însă în aşa fel încât alți legionari au fost arestați, iar cei ce pregăteau pe teren acțiunea de răzbunare au fost arestați și măcelăriți în închisorile Prefecturii de Poliție din București. Sima, personal, a plecat în străinătate.

3. In vara anului 1939, pe când se afla în Germania, Sima a avut legături cu Miti Dumitrescu și grupul de ploieșteni care luaseră decizia ca pe cont și responsabilitate proprie să pedepsească pe Armand Călinescu, autorul organizării asasinării lui Corneliu Codreanu. Nimeni nu îl acuză pe Sima că a organizat ori încurajat actul lui Miti Dumitrescu, însă, cunoscând planul, nu a intervenit să opreasca pedepsirea lui Călinescu, știindu-se că majoritatea conducerii legionare se află în lagăre și închisori la discreția altui nebun, regele Carol II, care nu se va sfii de la acte criminale, cum s-a și întâmplat.

4. N-a trecut nici un an de la măcelărirea în închisorile și strădă a legionarilor din țară și Horia Sima, fără cunoștință și consimțământul camarazilor de exil din Germania, s-a întors în țară și prin Serviciul de Siguranță al lui Morozov și Eugen Cristescu s-a pus la dispoziția regelui asasin, acceptând să fie numit chiar ministru în guvernul Gigurtu. A participat la acel guvern sub titlul de "Comandant al Mișcării Legionare", deși nimeni din Mișcare nu-i dăduse acel titlu.

5. Când pierdereea provinciilor românești prin Dictatul de la Viena a provocat indignarea poporului și a armatei contra Regelui Carol II, Horia Sima a schimbat din nou steagul, luând atitudine contra lui Carol și îndemnând pe legionari din București să pornească la acțiune contra Regelui. El însă n-a rămas să lupte, ci a plecat la Brașov, așteptând acolo rezultatul. Pentru cazul că ar fi fost negativ, pregătise deja fuga din nou în străinătate.

6. La 7 sept. 1940, după abdicarea regelui Carol II și preluarea conducerii statului de către generalul Antonescu, Sima a ieșit la suprafață, intitulându-se "Comandantul Mișcării Legionare" și a angajat Mișcarea într-o participare hibridă la o guvernare pentru care nu era pregătită.

7. Cu toate că, sub presiunea evenimentelor și obosiți de lagăre, închisori și exil, majoritatea legionarilor, după proclamarea Statului Național-Legionar, l-au acceptat pe Sima ca șef și i-au dat ascultare și sprijin fără rezerve, Sima a neglijat să dea cuvenita atenție Mișcării și să o reorganizeze pe linia ei de bază. În loc de educarea cadrelor, Sima s-a dedicat administrației statale unde având lipsă de căt mai mulți oameni a deschis larg porțile de membrii, permitând astfel infiltrarea "septembriștilor", adică a celor care au devenit legionari peste noapte. Însuși s-a înconjurat de elemente relativ noi în Mișcare ori selecționate nu pe bază de capacitate, ci de devotament personal față de "Comandant". S-a creat astfel o stare de lucru unde vechile cadre, Senatul Legiunii și gradele legionare nu contau decât la defilări, însă nu aveau nici o putere în stat ori în Mișcare. Până și familiile Codreanu și Moța au fost nu numai neglijate, dar intenționat puse pe linia moartă. Trebuia creat cu orice preț mitul Horia Sima. (...)

15. (...) Poate că legionari mai tineri, crescând cu ideea că Sima este comandantul ori cei care nu cunosc cele petrecute, să-l sprijine. Noi însă, adunăți aici sub cerul liber, declarăm că am pierdut încrederea în Horia Sima și nu-l putem accepta de comandant al Mișcării Legionare."

Cartea se încheie cu capitolul "Biserica Ortodoxă Română din diasporă", cronologie care acoperă intervalul oct. 1944 – apr. 1945.

Considerăm că ar fi de dorit ca o eventuală retipărire să fie făcută fără tăieturi; în plus, s-ar impune o prefată care să cuprindă atât o scurtă prezintare a autorului, cât și a Mișcării, precum și un indice de nume. Alt deziderat ar fi un tiraj mai mare, întrucât această primă ediție, în ciuda unui preț "piperat" pentru mulți cititori, s-a epuizat aproape într-un timp record datorită conținutului incitant și inedit.

Nicoleta Codrin

E. Ghika

pag. 5

ROMÂNII DIN BALCANI

Vicisitudinile istorice au făcut ca de-a lungul vremurilor mulți, foarte mulți români, să trăiască în afara granițelor țării-mamă. Spunea undeva Nicolae Iorga un adevăr memorabil: "România este locuită de români și înconjurată de români".

Sinteză traco-daco-romană

Vechea ară de răspândire a poporului român s-a restrâns mai la toate marginile. În schimb, elemente ale romanității noastre s-au răspândit mult dincolo de Dunăre, de Nistru, de Ceremus, de Tisa. Toți au purces din aceeași sinteză traco-daco-romană, sinteză primordială, originală, cu influențe străine, sinteză în care a răzbit romanitatea. Graiul latin s-a tot îngustat, romanitatea orientală s-a divizat în părți vorbitoare dialectale. Pe cetea Romei a rămas, după cum a spus marele istoric Nicolae Iorga "deasupra apelor, dintr-un lucru foarte mare care a existat cândva".

Vatra de formare a poporului nostru nu s-a restrâns numai în părțile nord-dunărene și la Dacia pontică. Ea a acoperit și romanitatea orientală de la sudul Dunării, până la Adriatica.

Populația romanizată care și-a păstrat identitatea - pentru că multă din ea a dispărut în masa slavă mai numeroasă, a căpătat pe parcursul timpului

diferite denumiri și porecle. Constantin al VII-lea Porfirogenetul numea pe vlahii balcanici "romani", deosebindu-se de "romei" - adică bizantini.

Romanii s-au numit *aromâni, armâni, macedo-român, valahi, vlahi, voioși, fărșeroți, români-epiroți, tîntari, istro-român, megleño-români, cuțo-vlahi, morlaci, maurovlahi, ervanitorvlahi*.

Denumirea etnică de *valahi, vlahi* a fost aplicată și românilor din nordul Dunării. Încă spre sfârșitul primului mileniu izvoarele bizantine scriau de "vlahii de prin toată Bulgaria". Albanezii foloseau și cuvântul *vllah* și pe cel de origine turcă "coban" (cioban), serbicroați, cuvântul "cincari" sau "cirebiri"; în Dalmatia forme italienizate de "maurovlaca" sau *morlac*.

Aromâni s-au numit *dintotdeauna "romanus", rumân, rămân*, varianta cea mai răspândită fiind *armân și arâmân*.

Revărsări în Imperiul Bizantin, slavii s-au instalat masiv și definitiv în Balcani schimbând echilibrul etniilor și reducând rolul elementului romanic în Peninsula. Pătrunderea slavilor și apoi a bulgarilor a provocat o dislocare a romanității sud-dunărene și ca urmare grupuri ale acestei romanități și-au găsit noi vître de locuit în regiuni muntoase sau pe malurile unor râuri, unele din ele reușind să se conserve de-a lungul timpurilor. S-au răspândit în zona munților Rodope, în nordul Greciei, în partea apuseană a Traciei, în toată Macedonia, în Epir și Tesalia, în Albania, în vechiul regat sărb, Muntenegru, de-a lungul coastei Mării Adriatice, până în Dalmatia, în insulele Ionice. Numărul lor este astăzi greu de stabilit; în orice caz erau destul de numeroși.

Dovezi sunt multe, dacă nu ar fi decât să amintim de numeroase centre, târguri și sate cu nume care dovedesc că au fost locuite de români, de denumiri geografice, de limbă. Limba română este urmarea limbii latine populare care a înglobat elemente din idioul tracic. Influențele slave nu i-au alterat conținutul, structura gramaticală predominantă a fost tot moștenirea latină; impactul slav s-a manifestat în lexic. Cercetătorii problemei apreciază că în fondul lexical numai între 16 și 20% sunt

cuvinte de origine slavă. Limbii vorbite de *protoromâni* îi aparțin foarte probabil expresia amintită într-un izvor bizantin (cronica lui Theophanes): "torna, torna, fratre" ("întocare, întocare, frate") - sunt cuvintele rostită de un soldat băstinaș din armata bizantină cu prilejul unor lupte cu invadatorii avari în 587.

Limba daco-romană. Creștinismul Venirea slavilor la începutul secolului al VI-lea în zona nord-dunăreană și coborârea masivă a începutul secolului

lor peste Dunăre la următor va determina ca limba daco-romană să se despartă în patru dialecte, respectiv unul în nordul Dunării și 3 în sudul fluviului: aromân, istroromân și meglenoromân. A fost un proces care s-a desăvârșit destul de greu și complicat în condițiile revărsării populațiilor migratoare.

Unul din puternicele elemente de coeziune socială, spirituală și chiar lingvistică a fost creștinismul, acceptat ca religie oficială în urma Edictului dat de Constantin cel Mare în anul 313. Sfântul Apostol Pavel a evanghelizat în Peninsula (Macedonia); Sfântul Apostol Andrei în Dobrogea, apolisionari ca Nicetas din Remesiana și episcopi, ostași români creștini au răspândit cuvântul Mantuitorului în interiorul Imperiului de Răsărit, în interiorul Imperiului Bizantin. Slujba religioasă se oficia în limba latină sau în greaca.

Aromâni au primit creștinismul în latină dovada este că noțiunile fundamentale ale credinței la aromâni sunt moștenite din această limbă: cristian, Dumnează, cruce, băsearică, altar, picat (peccatum), Paști, Stă-Maria, Sfîntul Petru și exemplele pot continua.

Legăturile dialectului aromânilor cu latina și româna sunt indiscutabile, după cum incontestabilă este și originea lor.

În toată istoria din Peninsula Balcanică, aromâni - adică vlahii și-au marcat prezența prin numeroase fapte de arme, dovedind reale însușiri militare. Ei au fost prezenți în viața economică, demonstrând un dezvoltat simt comercial, în principal în produse lactate, lână, oi, cornute, în agricultură. Este suficient să amintim rezistența lor împotriva autorităților bizantine, împotriva împăratilor fiscale: numeroase ciocniri armate între cetele de păstori, tăranii, neguțători și armatele unor împărați bizantini precum Constantin Ducas, Alexis Comnen, Isaac al II-lea și al III-lea, Anghelos și alii încă. O nouă silnicie fiscală impusă de împăratul Isaac al II-lea Anghelos a provocat o mare răscoala a doi frați, conducători vlahi, Petru și Asan care, împreună cu bulgari și cu ajutorul românilor din nordul Dunării și al cumanilor, au înfrânt armatele bizantine (1186-1187 și 1195-1196).

Imperiul româno-bulgar

A fost înțemeiat imperiul româno-bulgar al Asaneștilor cu capitala la Târnovo, stat care în 1201 a fost recunoscut de Bizanț. După assassinarea lui Asan, coroana de țar a fost preluată de Petru care, împreună cu fratele mai tânăr, Ioniță Kaloian (cel frumos), s-a declarat neatârnăți. Ioniță, cel mai reprezentativ dintre frați, ajuns țar după assassinarea lui Petru (1197), a fost recunoscut de însăși Papa Inocentie al II-lea ca țar și uns în această calitate. Puterea militară a imperiului româno-bulgar era atât de mare încât a putut înfringe armatele cruciate conduse de Balduin de Flandra, cuceritorul Constantinopolului și înțemeietorul Imperiului Latin de Răsări, pe care l-au și luat prizonier în bătălia de la Adrianopole (1205). După assassinarea lui Ioniță (1207) de către cumanii, caracterul imperiului româno-bulgar s-a modificat prin bulgarizarea treptată a acestuia, iar în secolul al XIV-lea a fost desființat de către cuceritorii otomani.

Expansiunea otomană a înglobat în frontierile imperiului teritoriul populat cu aromâni; Macedonia, Bulgaria și o parte importantă din Serbia au fost cucerite rând pe rând începând cu cea de-a doua jumătate a secolului al XIV-lea. Sub autoritatea noilor stăpânitori viața băstinașilor nu a fost mai rea. Dimpotrivă, în schimbul plății unor taxe fixe și a unor prestații militare, vlahii s-au bucurat de vechile lor privilegii. Au fost organizate în unele regiuni militare formată de **armatoli**, de oameni înarmați, însărcinați cu menținerea ordinii publice, cu paza defileurilor. Ei se bucurau de unele îmunități, erau scuți de impozite și se guvernau administrativ scuți de imixtii din afară. Obligațiile populației aromâne erau stabilite prin "obiceiul vlahilor".

Pentru vlahii aflați între frontierele Imperiului Habsburgic situația nu era mult diferită. O serie de decrete imperiale au organizat un sistem de apărare în care au fost așezăți vlahi, sărbi și alți minoritari și care în schimbul unor scutiri de impozite și unor alți avantaje îndeplineau funcții pe frontierele militare. Documente ale vremii arătau că în anul 1630 dintr-un total de 380 de sate pe granița slovenă, cca 50 erau locuite de vlahi. Toți bărbații între 16 și 60 de ani erau obligați să presteze serviciul militar în slujba împăratului. Pe parcursul timpului, începând cu secolul al XVII-lea, autonomia lor a fost tot mai redusă prin măsuri administrative și religioase. Secolul XVII a cunoscut mai multe revolte grănicerești împotriva măsurilor care urmăreau să-i coboare la un statut de țărani dependenti. Un fenomen asemănător s-a petrecut și în cadrul Imperiului Otoman.

Aromâni vestiți

Din secolele XVII și XVIII aromâni și dezvoltă talentele în comerțul internațional, în special pe coasta răsăriteană a Adriaticii, la Durazzo, Trieste, Venetia și altele. Au fost înregistrări negustori aromâni și în Germania, Austria, Londra, Moscova, ca și în porturile mediteraneene. Nu mai amintim prezența lor în Constantinopol, Salonic, în porturile de la Marea Neagră. Au fost deschise agenții, bănci comerciale, mulți dintre ei devenind mari negustori cu o ascensiune socială impresionantă, cum au fost familiile Șina, Mocioni, Popp, Averoff, Karajan, Bellu, Darvari, Papahagi, unii fiind înnobilați în Austria, Germania, Rusia, alții imbrățișând cariere intelectuale. Mitropolitul Andrei Șaguna, marele avocat și om politic E. Gojdu, episcopul Vasile Moga, Ștefan I. Iosif, Octavian Goga, D. Caracas, (medic vestit), baronul Meitani, familia Hagi-Moscu și alții au fost personalități care au ilustrat pagini de istorie și cultură, prezenți și în politica din Principatele Române și din Transilvania.

Sec. XVIII - XX

În secolele XVIII și XIX aromâni sunt grupați în principal în regiunea munților Pind, în Tesalia, Epir și Albania. Ei continuă să crească mari turme de oi, dar au și alte îndeletniciri: comerț și industrie, bucurându-se de bune situații materiale. A fost perioada în care a apărut și s-a dezvoltat și pe plan politic o mișcare națională aromânească impulsionată și de exemplul de pe Dunăre: Unirea celor două Principate, Muntenia și Moldova. Personalități precum învățătorul Apostol Mărgărit, Atanasie Papanace, care au construit sistemul de învățământ aromânești și au predicated credința în limba maternă, au însuflaret această mișcare națională. În posida opunerii grecești, folosirea limbii române în Biserică ortodoxă a înregistrat unele succese.

În urma războaielor balcanice - 1912 și 1913, Grecia, Serbia și Bulgaria (prin pacea de la București) s-au obligat să acorde autonomie școlilor și bisericilor aromânilor, să creeze episcopate pentru aromâni și să accepte ca guvernul român să subvenționeze unele instituții aromâne. Toate aceste angajamente au rămas însă literă moartă, "pe hârtie": în perioada interbelică situația aromânilor nu s-a îmbunătățit;

dimpotrivă, au intensificat persecuțiile. În Iugoslavia au fost închise școlile aromânești, în Bulgaria numărul lor a fost drastic redus, în Albania au avut de suferit aceeași soartă, în Grecia învățământul aromânești s-a putut menține până în 1945, dar cu mari dificultăți.

Emigrarea spre România a apărut ca o soluție viabilă.

Instalarea regimului comunist în România a uitat cu totul de nevoile aromânilor.

Actualitate

La finele lunii februarie a.c. a avut loc o conferință pe tema "Impactul aderării României la Uniunea Europeană asupra românilor de pretutindeni", un subiect care se dovedește de mare actualitate prin aceea că aderarea la structurile Uniunii Europene cere introducerea vizelor (!) și pentru statele în care sunt comunități, mai mult sau mai puțin numeroase, de ROMÂNI ce se află în afara granițelor țării.

Măsura, fără nici o îndoială, este de natură să ridice bariere în calea legăturilor etnicilor români cu țara noastră.

Deja s-a introdus obligativitatea vizelor cu Federația Rusă începând cu 1 martie a.c.; cu Serbia și Muntenegru se vor introduce vize din data de 15 aprilie a.c., cu Ucraina de la 1 iulie și altele vor continua. Este și va fi și în continuare o situație gravă. Datele statistice furnizate relevă amplioarea problemei. În Rusia trăiesc aprox. 180.000 de etnici români, în Bulgaria peste 200.000, în Iugoslavie cca 400.000, în Ucraina peste 450.000, în Albania aprox. 140.000 de români - și anintim numai câteva state, dar foarte probabil că numărul românilor din afară este mult mai mare. În Serbia, de pildă, numărul românilor este micșorat de autorități, nu există școli, centre de cultură capabile să întrețină identitatea națională. Aceeași situație este prezentă, cu unele diferențe, și în celelalte state citate mai sus.

Drepturile minorităților și situația minorității române din alte țări

În unele țări minoritatea etnicilor români nu este recunoscută - cazul Greciei este probabil cel mai flagrant - sau, deși este recunoscută în alte state, nu este sprijinită sub nici o formă: nici material, nici cultural și nici politic. Sunt alte minorități care se bucură de protecția unor documente internaționale. Să amintim numai câteva documente internaționale, precum Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale (adoptată la Strasbourg la 1 febr. 1995), Carta europeană a limbilor regionale sau minoritate (adoptată la Strasbourg la 5 nov. 1992) sau declarațiile șefilor de stat și de guvern ai țărilor membre ale Consiliului Europei (de la Viena din 9 oct. 1993, de la Strasbourg din 11 oct. 1997, de la Budapesta din 7 mai 1999). Rezoluția 1333 a Consiliului Europei și multe alte importante documente unele cu valoare juridică, deci obligatorie, altele cu titlu de recomandare.

Să mai amintim că aderarea la structurile europene cere, printre altele, garantarea respectării drepturilor minorităților. Dacă această cerință reprezintă un criteriu politic al aderării, nu mai puțin importante sunt și criteriul economic și cel administrativ care cer statelor în cauză să adopte măsuri în direcția diminuării diferențelor de dezvoltare între minoritățile naționale și populațiile majoritare prin creșterea numărului de programe care să sprijine dezvoltarea comunităților din zonele locuite de aceștia, prin dezvoltarea structurilor administrative, judiciare, educationale - necesare protecției și promovării drepturilor de care trebuie să se bucură aceste minorități. Marii majoritați, dacă nu chiar tuturor comunităților de etnici aromâni, nu li se recunoaște statutul de minoritate națională sau, dacă li se recunoaște, sunt marginalizate și chiar persecutate. Pentru țigani, de pildă, sunt mai multe rezoluții elaborate sub egida Consiliului Europei, Uniunii Europene, Organizației pentru Securitate și Cooperare în România, care le asigură reprezentări parlamentare, sprijin politic și material, educațional, mediatic.

Puterea de la București nu sprijină decât într-o mică măsură minoritățile etnice române, nu folosește la maximum legislația europeană și internațională referitoare la protecția și promovarea drepturilor acestor minorități. Nu a fost pusă la punct o strategie viabilă și concretă capabilă să-i sprijine. Alte state au legi pentru minoritățile lor aflate în afara granițelor.

O lege pentru români de pretutindeni este o necesitate (cerută chiar și de organizațiile și asociațiile de etnici români din afară).

Radu Constantin

Mesager bucovinean

An I
nr. 1
ianuarie-
martie
2003

Publicație trimestrială a Societății pentru Cultura și Literatură Română în Bucovina - Filiala București

În numărul precedent al "Cuvântului Legionar" am prezentat "revista presei din Bucovina de Nord"; în această pagină îi informez pe cititori despre:

Activitatea deosebit de rodnică a "Societății pentru cultură și literatură română Bucovina" - Filiala București

Înființată imediat după evenimentele din decembrie 1989, Societatea pentru cultură și literatură română în Bucovina și-a propus să adune în preajma să căt mai multe persoane care să-i facă sensibili la problemele Bucovinei, să fie o "punte cu care ne-am priceput" peste frontiere din mijlocul celei mai frumoase zone a țării.

Filiala din București a societății, condusă cu multă destoinicie de către domnul colonel George Galon, a atras chiar de la organizarea ei un mare număr de simpatizanți, oameni de toate profesiile, tineri și, mai cu seamă, oameni de vîrstă a treia, născuți și școliți pe meleagurile de basm ale Cernăuțului și Storojinețului.

Reuniunile lunare ale filialei s-au ținut, cu regularitate de metronom, fiind abordată o paletă impresionantă de teme din cele mai variate domenii culturale, ținute de conferențieri de înalt prestigiu și competență profesională, fost reflectat din plin de sălile pline de auditori.

Îmi face placere să amintesc foarte succint doar titlurile care au umplut agenda culturală a anului 2003, orice altă explicație în acest sens considerând că este de prisos.

Ianuarie

- 180 de ani de la nașterea lui Iraclie Porumbescu, scriitor, folclorist, preot bucovinean;
- 140 de ani de la nașterea lui Olga Kobisleonska, sciitoare bucovineană de limbă ucraineană și germană născută la Câmpulung Moldovenesc;
- 95 de ani de la nașterea lui Iulian Vesper.

Februarie

- 180 de ani de la moartea lui Dimitrie Onciu, istoric, fost președinte al Academiei Române;
- 160 de ani de la nașterea pictorului Epaminonda Bucevski.

Martie:

- Adunarea Solemnă "85 de la revenirea Basarabiei la patria mamă";
- Colocviul "Repubica Moldova" - probleme economice și culturale cu participarea unor personalități din Chișinău;
- Concursul "Neuitatul an 1918", cu participarea studenților basarabeni aflați la studii în România.

Aprilie:

- Seară cultural-distractivă organizată împreună cu Societatea "Junimea" din Cernăuți și cu studenții din Ucraina aflați la studii în București. Potpuriu de muzică usoară și muzică folk.

Mai:

- 150 de ani de la nașterea și 120 de la moartea lui Ciprian Porumbescu;
- Spectacol jubiliar la Cernăuți în cadrul sărbătorii "Limba noastră cea română", în colaborare cu Societatea pentru Cultură Românească "Mihai Eminescu" din Cernăuți și ansamblul folcloric "Ciprian Porumbescu" din Suceava.

Iunie:

- Semnificația și urmările constituiri de către autoritățile austriece în 1783 a Fondului Bisericesc Ortodox al Bucovinei;
- 130 de ani de la înființarea Mitropoliei Bucovinei și ridicarea episcopulu din Cernăuți la rang de mitropolit. Colocviul a fost organizat cu participarea unor ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române.

Septembrie

- Simpozion internațional "85 de ani" de la revenirea Bucovinei la patria istorică".

Ziua I - Sesiune de comunicări "Bucovina interbelică" - aspecte din viața socială, economică și culturală,

Ziua a II-a - Colocviu "Școala, biserică, societăți de cultură - factori educaționali cu rol decisiv în păstrarea identității naționale a comunității etnice minoritare";

Ziua a III-a - Dezbateri pe marginea programului de comemorare în anul 2004 a marelui voievod Stefan cel Mare

pag. 8

cu prilejul împlinirii a 300 de ani de la moarte;

- sărbătorirea unor personalități ale culturii bucovinene: acad. Alexandrina Cernov, redactor șef al revistei "Glasul Bucovinei", Lucia Olaru - Venati, Simion Gociu, Sorin Fortună, scriitori.

Octombrie

Personalități bucovinene:

- 95 de ani de la nașterea scriitorului Dragoș Vîtencu;
- 80 de ani de la nașterea medicului și scriitorului Arcadie Percek;

- 70 de ani de la nașterea scriitorului Ion Tugui.

Noiembrie

"Luna Bucovinei", adunări săptămânale:

- "Deschiderea Lunii Bucovinei", conferință de presă;
- "Bucovina în anii de răsacruse 1918-1920";
- festival de muzică populară bucovineană cu interpreți din regiunea Cernăuți și județul Suceava;
- ședință solemnă consagrată aniversării a 85-a a revenirii Bucovinei la patria-mamă,
- reporteri-personalități marcante din Cernăuți și Suceava;
- program artistic.

O altă realizare de prim rang a "Societății pentru cultură și literatură română Bucovina" este apariția revistei trimestriale intitulată sugestiv "Mesager Bucovinean"

din care au apărut până în prezent, patru numere în condiții grafice atrăgătoare. Si conținutul său, articole fotografii, documente sunt în mare parte inedite. Revista promovează principiul loialității, al respectului, al dezvoltării culturale românești a Țării Fagilor în scopul reproducerei a aceluia "univers cu mii de nuanțe" la care visa Tânărul naționalist Eminescu în Bucovina de altădată.

Să răsfoim paginile tinerei publicații și să amintim doar câteva articole întrucât spațiul ne este limitat: "Pictorul Epaminonda Bucevski" de Nina Cianca, "Centrul de studii "Bucovina" al Academiei Române" de Dimitrie Vatamanu, "O istorie a mișcării naționale în Bucovina" de Ștefan Mosciuc, "Cernăuți, orașul primei iubiri" de Viorica Verbovski, "Nu voi uită niciodată perioada în care am învățat la Liceul ortodox de fete "Elena Doamna" de d-na dr. Carmen Dulgheru - Opran, "O întâlnire de suflare la Liceul militar din Câmpulung Moldovenesc" de Paraschiva Trandafir, "Zilele "Ilie Motrescu" la Crasna", Ioan Șteficiuc, un grafician bucovinean pasionat de Eminescu etc.

Emilian Georgescu

NICADOR ZELEA CODREANU LA TV "NAȚIONAL" ȘI ÎN ZIARUL "JURNALUL NAȚIONAL"

Aminteam în numărul trecut despre emisiunea postului de televiziune "Realitatea", unde amfibrionul, cunoscutul publicist—comentator Ion Cristoiu l-a avut ca invitat pe președintele "Acțiunii Române", camaradul Nicador Zelea Codreanu.

* - La numai câteva zile, un alt post de televiziune, "Național", a invitat la o dezbatere pe tema "Garda de Fier n-a murit" pe Nicador Zelea Codreanu, pe Șerban Suru (președintele asociației "Petre Tuțea") și pe senatorul liberal Radu F. Alexandru, discuțiile fiind coordonate de Mădălin Ionescu.

Dat fiind concepțiile total diferite ale celor trei invitați în legătură cu subiectul dezbatut, discuțiile au fost, firește, tensionate pe alocuri. În plus, moderatorul însuși a întrerupt de nenumărate ori cu întrebări adiacente pe cel care își expunea punctul de vedere, fragmentând fluiditatea ideilor și firește, înțelegerea lor de către telespectatori; unele întrebări tendențioase "lipindu-se ca nuca în perete": "Mișcarea Legionară de astăzi nu constituie un pericol pentru securitatea țării?"

** - În "Jurnalul Național" din 8 martie 2004, camaradul Nicador Zelea Codreanu a acordat un amplu interviu care a apărut așa cum a fost relatat, dar titlul celor două pagini parcă este luat din carte de acum 30 de ani scrisă de cuplul comunist Fătu - Spălătelu: "Corneliu Zelea Codreanu a condus o mișcare în care crima era argument politic" - și, de aici, și alte idei, la fel de false, care au constituit sursă de "inspirație" pentru Tânără Ana Maria Luca. Inflația actuală a în domeniul presei scrise se datorează nu numai marelui număr de publicații, ci, mai ales, calității profesionale precare a tinerilor redactori (care până acum doi – trei ani erau încă elevi de liceu), care se documentează în fugă, despre legionari știind doar atât: "A, ăia care l-au omorât pe Iorga!"

"Calomniați, calomniați: ceva tot va rămâne" sunt cuvintele cunoscute din "Aria calomniei" din opera "Bărbierul din Sevilla" a lui Rossini, cuvinte ce se adeveresc și în cazul celor două evenimente consemnate: am primit telefoane de felicitare din Capitală și din câteva orașe din țară, deci "tot răul spre bine!"

G. Emilian

***

ASASINAREA LUI CORNELIU ZELEA CODREANU A FOST AMÂNATĂ CU 24 ORE!

INEDIT În nr. 6 al revistei noastre (febr. a.c.) am scris despre trei documente inedite privind Mișcarea Legionară date președintelui "Acțiunii Române", d-lui Nicador Zelea Codreanu, de către cunoscutul publicist-comentator dl. Ion Cristoiu, cu ocazia emisiuni televizate pe canalul "Realitatea", din 24 ian. 2004.

Cel de-al treilea document, mai amplu, îl prezintă acum integral cititorilor noștri în numărul acesta, pentru a nu-i șirbi cu nimic autenticitatea, păstrând totodată și modul în care a fost redactat, nefăcând, ca atare, nici o modificare stilistică (sublinierile în text ne aparțin).

Este vorba despre declarația dată de către MAIORUL SCARLAT ROȘEANU, care la 1 mai 1938 a fost numit comandantul Legiunii de Jandarmi RÂMNICU SÂRAT unde, la început, a avut în subordine și penitenciarul din oraș unde fuseser închiși Căpitänul, Nicadorii și Decemvirii. (Ulterior, de închisoare a răspuns maiorul Alexandru Varo.)

Din citirea acestei declarații reiese clar că „cvartetul” compus din ministru de Internă de atunci (ARMAND CĂLINESCU), devenit apoi prim ministru, generalul Bengliu și colonelii Gherovici și Parizianu, luase hotărârea, în urma ordinului lui Carol al II-lea, să-l asasineze pe Căpitän împreună cu alți 13 fruntași legionari, Nicadorii și Decemvirii, care erau internați la Râmnicu Sărat. Cei desemnați cu comiterea acestor crime au fost majorii Dinulescu și Macoveanu.

Asasinatele nu au putut fi impiedicate de către maiorul Scarlat Roșeanu, dar, după cum reiese, citindu-i declarația, ele au fost amânate cu 24 de ore, având loc, după cum se știe, în noaptea de 29-30 nov. 1938 în pădurea Tânăbești. În plus, asasinatele s-au comis în drum spre Jilava (în loc de Râmnicu Sărat), sub pretextul de ... „fugă de sub escortă”.

Declaratie.

Subsemnatul maior Scărlat Roșeanu din Jandarmerie, declar următoarele:

La 1 iulie 1938 m-am prezentat la comanda Legiunii R. Sărat, unde am fost numit -

În cursul lunii iulie 1938 Corpul de Jandarmi

probabil și acordul său cu D.I. și judecătoria

penitenciarul R. Sărat în arest pentru condamnații legionari. -

Conducerea acestui penitenciar mi-a fost

ordine și consecne severe și precise, care se

făceau credință la raza 7-8 zile.

E.G.

DECLARAȚIE

Subsemnatul Major Scarlat Roșeanu din Jandarmerie declar următoarele.

La 1 Mai 1938 m-am prezentat la comanda Legiunii Jandarmi Râmnici Sărat unde fusesem numit.

In cursul lunii Iulie 1938, Corpul de Jandarmi, probabil de

acord cu Ministerul de Justiție, a transformat penitenciarul

Râmnici Sărat în arest pentru condamnații legionari.

Conducerea acestui penitenciar mi-a fost ordonată de Corpul de

Jandarmi având ordine și consecne severe și precise care se

găsesc, cred, și azi, la reședința Legiunii Jandarmi Râmnici

Sărat. Acest penitenciar fiind pe raza Inspectoratului Regional

Jandarmi Focșani conform ordinului Corpului de Jandarmi a fost

dat în subordine acestui Inspectorat.

In acest scop Domnul Colonel Barbu Vasile, Comandantul

acestui Inspectorat îl inspecta adeseori.

Către sfârșitul lunii August 1938, nu-mi amintesco ziua. D.I.

Colonel Barbu a venit incognito la R. Sărat, ordonându-mi a-l întoși

în acea seară după orele 20 la penitenciar urmând a aștepta acolo

pe D.I. General Bengliu.

In așteptarea D.I. General Bengliu, subsemnatul împreună cu

D.I. Colonel Barbu și căpitan Anastasiu de la Legiunea Jandarmi

R. Sărat am stat la penitenciar până la orele 24 când se

oprește în fața penitenciarului un automobil din care însă scoboră Corneliu Zelea Codreanu însoțit de D-l Colonel Alexandru Marinescu și Major Arton (azi Lt. Colonel din Jandarmerie).

La 50 metri în spatele acestei mașini se oprește o autocamionetă din care se scoboră Majorul Varo Alexandru și diferiți jandarmi.

Din acest moment conducerea penitenciarului se încredințează Majorului Varo.

Tin să precizez că pe timpul cât am condus acest penitenciar am lăsat tuturor legionarilor deținuți în celule saltele, perne și pijamale proprii, de care s-au servit, de asemenea le-am lăsat cărțile și revistele cu care au venit.

Aceasta până când a venit acolo în inspecție D-l Colonel Gherovici Ștefan de la Corpul de Jandarmi care, găsind în celule saltele, perne și pijamale, mi-a ordonat în fața tuturor să le ridic și să-i îmbrac în hainele vărgate imediat.

Acstea haine nu le dădusem până la sosirea la penitenciar în inspecție a D-lui Colonel Gherovici.

De la prezentarea Majorului Varo la conducerea penitenciarului subsemnatul n-am mai avut nimic comun cu penitenciarul, rămânând numai cu comanda Legiunei de Jandarmi R. Sărat.

Bazat pe bunele raporturi de prietenie ce le am cu majorul Varo veneam adeseori la penitenciar cu care prilej vedeam și stam de vorbă în mod special cu Mișu Polihroniade, cu D-l Ing. Virgil Ionescu, cu Alexandru Tell.

In cursul lunii Septembrie 1938 soția mea care locuia în București fiind rău bolnavă și comunicându-mi telefonic ceea ce are, cum și avizul dat de D-l Doctor Marin Enăchescu, am stabilit prin telefon un consult medical pentru ziua X - data nu mi-o amintesc.

Pentru această zi însă primisem ordin de la Corpul de Jandarmi ca să asist pe D-l Dr. Claudiu care urma să sosescă la R. Sărat pentru a-l consulta pe D-l Inginer Virgil Ionescu.

Cum pentru D-l Inginer Virgil Ionescu nutream sentimente destul de bine voioare am tinut să asist pe D-l Doctor Claudiu executând totodată și ordinul Corpului de Jandarmi.

Inainte ca D-l Doctor Claudiu să sosescă, fiind disperat de starea soției mele, m-am dus la penitenciar și, împreună cu majorul Varo, pe sala penitenciarului, înăuntru l-am întocnit pe D-l Inginer Virgil Ionescu de consultul ce urma să îl facă D-l Doctor Claudiu, spunându-i totodată și durerea mea cu boala soției mele, față fiind și Majorul Varo.

D-l Inginer Virgil Ionescu m-a sfătuitor să expun boala soției mele Doctorului Craja pe care Majorul Varo l-a chemat și căruia, expunându-i starea soției mele, mi-a dat asigurări liniștitore, arătându-mi dintr-o carte medicală fotografia cazului soției mele.

Cum pentru după amiază acelei zile aveam la București un consult medical pentru soția mea, l-am rugat pe D-l Inginer Virgil Ionescu să-mi permită să mă duce la București cu automobilul cu care urmău să sosescă D-l Doctor Claudiu și D-na Inginer Virgil Ionescu.

D-sa (D-l Inginer V. Ionescu), extrem de amabil, m-a asigurat și mi-a permis să mă duce la București cu această mașină, oferindu-mi-o.

Cu D-l Doctor Claudiu au venit din București și Doamnele Codreanu, Ionescu și Cotigă.

D-l Virgil Ionescu, în dorința de a-mi da posibilitatea să ajung la timp în București, căci nu aveam tren imediat, mi-a oferit mașina cu care am plecat împreună cu D-l Dr. Claudiu, D-na Cotigă, soacra mea D-na Maria Popescu și subsemnatul.

Ajungând în București D-l Dr. Claudiu a rămas la mine acasă pentru a lăsa partea la consult.

D-l Colonel Stănculescu, prefectul județului R. Sărat din acel timp, a fost informat de plecarea mea cu această mașină prin agenții personali ce-i avea.

D-sa mi-a făcut raport scris aducând cazul la cunoștință și cerând a se lăsa măsuri contra subsemnatului.

Către sfârșitul lunii Noiembrie 1938, nu-mi amintesc data, la orele 1 și jumătate noaptea, am fost trezit din somn cu bătăi în ușă de soacra mea care se afla la mine în R. Sărat, spunându-mi: Bate cineva în poartă.

Venind afară și aprinzând lumina am fost întâmpinat de majorul Dinulescu care, intrând în casă la mine, mi-a spus să mă îmbrac și să-l însoțesc la Legiune, având un ordin de executat.

Îmbrăcându-mă și ieșind cu majorul Dinulescu din poarta casei, în automobilul ce aștepta afară se afla majorul

Macoveanu.

Mergând împreună la Legiune acolo maiorul Dinulescu mi-a spus:

- Avem ordin de a ridica de la penitenciar pe Codreanu și pe asasinii lui Duca și Stelescu pentru a-i executa împușcându-i în acest județ (R. Sărat).

Am rămas îngrozit de cele auzite, opunându-mă la această execuție, spunându-le că nu se poate face asta.

Am cerut acestor ofițeri insistenți să mă asculte și pentru a convinge în plus le-am spus că primul procuror este legionar, lucru ce nu era real.

Am adăugat spunându-le că făcând aceasta descoperă Coroana.

Toate argumentele mele urmăreau determinarea lor de a nu executa acest ordin pe care l-am apreciat ca pripit.

Am întrebat pe majorul Dinulescu de la cine a primit acest ordin?

El mi-a răspuns că de la D-l General Bengliu care așteaptă toată noaptea în cabinetul D-sale rezultatul împreună cu D-l Colonel Gherovici, ARMAND CĂLINESCU și Parizianu.

Insistentele mele l-au convins pe majorul Dinulescu de a renunța.

Majorul Macoveanu ținea cu ori ce preț să execute chiar singur ordinul primit spunând că este ostaș bătrân și trebuie să execute ordinele.

Tin să precizez că ofițerii au avut ordin de a nu lua contact cu mine ci numai cu comandanțul închisorii Majorul Iliescu.

La insistentele mele repetitive de a nu executa, lăsând timpul să dea puțină celor de la București să renunțe la această hotărâre, s-a asociat, după insistentele și argumentele de mai sus, Majorul Dinulescu și mai în urmă a cedat și majorul Macoveanu.

Apoi majorul Dinulescu a formularat o telegramă cifrată pentru D-l General Bengliu cu următorul conținut: "Ordinul nu se poate executa. Primul Procuror legionar. Se descoperă Coroana. Venim la București pentru a raporta verbal. Rog ordonații."

Această cifrată am comunicat-o eu personal D-lui General Bengliu la nr. de telefon secret pe care majorul Dinulescu mi-l-a dat.

D-l General nu a știut că a vorbit cu mine, căci la deschiderea liniei telefonice i-am spus: "Aci R. Sărat. Rog luăți o notă cifrată."

Luminându-se de ziua și văzând că D-l General Bengliu nu dă nici un răspuns, l-am chemat din nou la telefon, rugându-l să ordone.

Se făcuse ora 5,55 dimineață.

D-sa a spus "Aprob."

Primind acest ordin ofițerii au plecat la București lăsând cele 2 autocamioane cu reangajații jandarmi și rugându-mă a le trimite la Legiune. Cum la Legiune nu aveam loc, le-am trimis în Comuna Bălății unde am incărit plutonierii.

Seară, cam pe la orele 21, primesc telefonul Majorului Dinulescu de la București spunându-mi să-l aștept la Legiune.

Intr-adevăr, pe la orele 24 a venit Majorul Dinulescu însoțit de Majorul Macoveanu.

Majorul Dinulescu mi-a spus următoarele: "Ce am pățit din cauza tăi! D-l Colonel Gherovici, în fața D-lui General Bengliu, mi-a spus: "De ce i-a spus lui Roșeanu? De ce ai luat contact cu el? El are gura mare și va vorbi."

L-am întrebat ce s-a hotărât? Mi-a răspuns: "Îi luăm și-i transferăm la penitenciarle Giurgiu și Turnu Măgurele."

Au plecat la penitenciar împreună cu cele 2 camioane cu jandarmi.

M-am dus și eu, dar fără a avea vreo altă calitate decât aceea de comandanț al Legiunii de Jandarmi.

Acești ofițeri au luat contact la penitenciar cu Majorul Iliescu, comandanțul penitenciarului care i-a predat.

După plecarea lor, pe la orele 3 dimineață, m-am dus acasă.

Dimineață la orele 7 30 a venit în R. Sărat D-l Colonel Barbu căruia i-am raportat întreaga chestiune.

La dejun D-l Colonel Barbu a lăsat masa la mine acasă împreună cu soacra mea și cu mine.

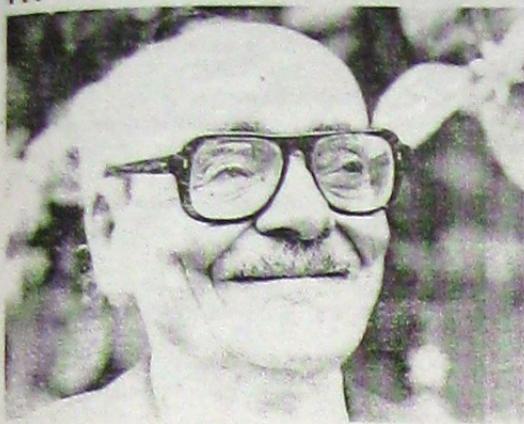
În timpul mesei cineva din personalul casei îmi aduce ziarul în care se anunță asasinarea lui Corneliu Codreanu și a celor cu cari au fost ridicați.

Îngrozit am început să sbier și să plâng spunând că asta este curată barbarie.

D-l Colonel Barbu a încercat să mă linjească lăudând parte cu toată durerea și cu tot sufletul alături de mine.

(ss) Scarlat Roșeanu

UN CAMARAD DE EXCEPTIE: CONSTANTIN TEJA

În urmă cu doi ani a trecut în veșnicie, la vîrstă de 82 de ani, un membru de marcă al „Ațijnii Române”, Constantin Teja, un camarad de neuitat care și-a închinat toată viața idealului legionar.

La acea dată nu apăruse revista noastră, de aceea nu am putut să evocăm personalitatea celui dispărut; din același motiv nu am putut să-l omagiem în scris nici la împlinirea unui an de la trecerea sa în neființă.

La parastasul de doi ani ținut la sfârșitul lunii februarie 2004 la biserică Mătăsari au participat, ca de obicei, și membrii „Ațijnii Române”, prilej cu care ne-am hotărât ca în numărul din martie al revistei noastre să publicăm un ferpar.

Dar „socoteala de-acasă” nu s-a potrivit cu cea din ferpar - în sensul pozitiv, intrucât sursa noastră directă de informare, doamna ELPIDIA TEJA, SOȚIA camaradului, deosebit de căldă și amabilă, ne-a impresionat adânc povestindu-ne în cuvinte simple trista viață a soțului său, cu exemplificări zguduitoare, unice în

istoria tortionarismului comunist, ceea ce ne-a determinat să redăm con vorbirea într-un articol.

Amintirile s-au depănat în dormitorul soților Teja, o cameră având un perete plin de icoane vechi din lemn, iar altul cu fotografii de peste un secol ale părinților celui evocat, îmbrăcați în străie macedonene; pe pereteli din fața ușii tronează portretul Căpitanului alături de o candelă ce nu se stinge niciodată.

Constantin Teja s-a născut în Macedonia, în com. Frăsari de la poalele munților Pindului, dar a stat aici doar 7 ani: în 1927 întreaga populație s-a mutat în Cadrilater, județul Durostor, unde au întemeiat o nouă comună denumită tot Frăsari (!), unde fiecare familie a primit minim 10 ha de teren agricol. În scurt timp, noua localitate apărută pe harta României întregite a devenit, datorită hărniciei oamenilor, una dintre cele mai înfloritoare comune dobrogene, și, paralel cu activitatea economică, macedo-română de aici s-au opus cu succes, în dese rânduri, hoardelor de comitajii bulgari care terorizau noaptea satele.

La 16 ani Constantin Teja l-a văzut pentru prima oară la Balic pe Căpitan care venise de la tabăra de muncă Carmen Sylva. Atrăs de doctrina legionară și de charisma lui Corneliu Zelea Codreanu, în vara anului 1936, Constantin Teja, împreună cu alții consăteni, a aderat la Mișcarea Legionară.

Anul 1940, anul blestemat și prin cedarea Cadrilaterului către Bulgaria, a făcut ca familia Teja să se mute la București, părându-și cu inima zdrobită toată agoniseala muncii lor de 13 ani. La finele lui septembrie Constatin Teja lucra ca vânzător la un mic magazin alimentar al Consumului Legionar, aflat pe str. Gheorghe, o stradă frumoasă în apropierea actualului Cerc de stat.

Lichidarea magazinului legionar în ian. 1941 l-a determinat pe Constatin Teja să-și găsească un alt loc de muncă, tot în sectorul comercial, la un restaurant din pădurea Băneasa. Dat în urmărire de organele Siguranței și existând pericolul iminent de a fi arestat din cauza apartenenței sale la Mișcare, la îndemnul șefului de post care i-a spus să facă orice pentru a pleca din București ca să i se piardă urma, Teja a ajuns tocmai în nordul țării, la Iliașeni, o comună mare aflată între Suceava și Gura Humorului. Aici, în vara lui 1943, a cunoscut-o pe cea care i-a devenit soție un an mai târziu, pe Elpidia. Nu li se terminase bine luna de miere, când apropierea frontului a făcut ca în luna martie 1944 proaspătii căsătoriți să se mute în alt colț de țară, în Oltenia, în apropierea orașului Turnu Severin, unde, în urmă cu 20 de ani, avusesese loc faimosul proces al lui Corneliu Zelea Codreanu terminat cu fulminanta achitare pentru împușcarea polițistului Manciu. Această escală a fost și mai scurtă decât precedentele, familia Teja refugiindu-se în altă zonă a țării, în Banat, în comuna Tomnate din apropierea orașului de graniță Sânnicolaul Mare. Comuna a fost și este una dintre cele mai bogate din țară, fiind la acea vreme locuită de șvabi care începuseră să fie deportați la începutul lui 1945, pentru muncă forțată în gulagurile rusești, deși răboiul nu se terminase, în locul lor fiind colonizați refugiații români pe bază de acte din Basarabia, Bucovina de Nord și Cadrilater.

Timp de 4 ani Costică Teja s-a ocupat cu pomicultura, agricultura și zootehnica, împreună cu soția și fratele său mai mic, dar nu a întrerupt nici o clipă legătura cu Mișcarea Legionară, încercând să contribuie la reorganizarea ei ca rezistență majoră împotriva comunismului, împreună cu Vasile Zotu și cu Dumitru Groza, șeful Corpului Muncitoresc Legionar (fugiti din Germania). Cu toate măsurile de prevedere luate, Securitatea l-a luat urmă.

Pe data de 6 sept. 1949 Costică Teja a fost arestat în com. Săcălaj, jud. Timiș, și de aici a fost dus la București cu un avion, în condiții de maximă securitate, la închisoarea de cercetări

penale Malmaison, unde a fost anchetat și bătut neîntrerupt la lumina orbitoare a unor becuri de sute de wați. Călăii, Brânzaru și Dulgheru, nu au putut să scoată nimic din gura celui maltratat cu bestialitate. La ultima anchetă a participat însuși temutul Nicolschi care l-a amenințat în mod profetic: „Teja, n-ai vrut să ne spui nouă, dar vei spune la ai tăi, căci noi știm ce ascunzi tu!” (Nicolschi de referire la români, el fiind rus.) A fost condamnat la 10 ani temniță grea, confiscarea averii și cinci ani degradare civică.

Detenția a început la Gherla, unde a fost „reeducat” de Vasile Pușcașu, elev sărguincios de la „școala iadului” de la Pitești a lui Eugen Turcanu care, împreună cu Aurel Hențeș din Făgăraș și basarabeauul Victor Voichin, i-au zdrobotit toate cele 20 de degete de la mâini și picioare cu un clește confectionat artizanal.

A stat în cea mai mare celulă - 99-100, între cei cu care suferă aflându-se, printre mulți alții, Radu Ciuceanu și Mihai Timaru. (n. red. – Radu Ciuceanu este în prezent președintele Institutului pentru Studiul Totalitarismului).

Într-o zi a fost bătut într-un mod cum numai o minte criminală și bolnavă putea concepe: a fost legat fedeleș de mâini și picioare, i s-a introdus pe sub genunchii strânsi și pe sub coate un par și a început să fie bătut cu ciormege. Parul era ținut de doi la un capăt și de alții doi la celălalt, iar el, atâmat, pendula după cum veneau loviturile. Avea picioare zdrobite, mergea în patru labe, se rezema în genunchi și pe coate și tot trupul îi era numai râni săngerante.

Rog pe cititor să-mi ierte relatarea crudă, dar nu știu ce eufemisme aş putea folosi.

Într-o altă zi i s-a uns față cu fecale, iar ceilalți "reeducați" au fost obligați să treacă pe rând, să i se închine și să-l sărute pe obrajii, fiindcă ... acesta ar fi fost chipul lui ... Iisus Hristos!! Cătă blasfemie!! Unui alt deținut la fel - cincă ar fi fost ... Sfântul Siso! Părintele Papchente Chisopran a fost obligat să mănânce trei gamele de fecale ca... analură!! Toate aceste idei demențiale le-a avut tortionarul Livinski.

Fantezia sadică și sordidă nu avea limite: pe țărani ardelean Vasile Rusu l-au pus să-și bată fiul, arestat și el. Cei doi s-au îmbrățișat, dar a urmat o bătaie colectivă aplicată de „comitet” celor doi până și-au pierdut cunoștința. La fel s-au petrecut lucrurile și cu frații Ion și Mihai Scutaru, dar și cu evreul sionist Vintilă Weiss care, eliberat ulterior în urma unei intervenții din afară, a descris ziariștilor străini modul în care erau torturați deținuții politici din România. Radu Ciuceanu fusese schinguit într-un mod de neimaginat, încât devenise un fel de robot care nu mai judeca, nemaiavând luciditate, astfel că execută automat orice ordin primea.

În febr. 1952 Costică Teja a fost dus în mina de la Baia Sprie, apoi în lagărul de la Valea Nistrului. Aici, din mine au evadat (dar au fost prinși) patru deținuți în frunte cu Marin Tucă care a fost omorât, iar ceilalți condamnați la muncă silnică pe viață. Evadarea nereușită a avut drept represiune majoră și reducerea ratiei de mâncare la jumătate pentru toți deținuții, circulația prin curtea închisorii făcându-se numai în pas alergător, iar pedepse „curgând” din te-miri-ce. În fața acestor noi abuzuri Costică Teja, împreună cu alții deținuți, a intrat în greva foamei, fapt ce a făcut ca într-o noapte cei în cauză să fie duși, în camioane acoperite cu prelate, la Aiud și băgați direct la Zarcă, în celule de câte patru, fără paturi, fără

saltele, cu regim special de pedeapsă (adică un sfert din raia de mâncare). Aici, în aceste condiții inumane, Teja a stat săse luni, iar la un control de rutină din partea unor foruri înalte nu s-a sfid să spună:

- Voi veniți aici să ne spuneți că ați suportat persecuții, că regimul de dinainte de 23 aug. 1944 au fost criminale. Ați auzit dvs., că Max Goldstein, cel care a pus în 1920 bomba la Senat vrând să-l asasineze pe regele Ferdinand și reușind doar să omoare un episcop și rănind alte două persoane, când a declarat greva foamei în închisoare, toată presa i-a respectat greva. Voi nimic nu ați respectat. Nicăieri în lume un grevist al foamei nu este pus în lanțuri. Ați crescut și trăit în școală crimei și terori!

În iulie 1954 Teja a fost dus împreună cu căliva colegi de închisoare la Văcărești, unde au fost băgați câte unul în celulă, cu regim alimentar de refacere, ca să arate că oamenii normali la procesul care se intentase lui Eugen Turcanu. De aici, în zeghe, au fost duși la tribunalul din Calea Rahovei, unde se afla și ministrul de Interni, Alexandru Drăghici, care a întrebă: "Cine este Const. Teja căruia i-au fost smulse unghiile?", întrebarea fiind însoțită de o ură nestăpânită. "Asta a fost datorită camarazilor tăi căci asta v-a fost educația..."

- Pardon, domnule ministru, educația noastră a fost să credem în Dumnezeu, să-i ajutăm pe cei în suferință, nu să schinguiuim și să ucidem ca dvs. care v-ați folosit de acești ticăloși și acum o să-i împușcați ca pe niște câini!

- Mama ta de bandit!
- Mulțumesc la fel, domnule ministru!
La aceasta, ministrul a trăntit ușa și a plecat de la proces.
Costică Teja a făcut pușcărie 13 ani, până la mijlocul anilor 62, a lucrat apoi tot în comerț, ca șef de unitate la un magazin alimentar "Ciuperca" pe Bd. 1 Mai (aproape de Piața Chibrit), până când a fost pensionat.

Și soția sa, doamna Elpidia, firavă și blandă, a cunoscut lipsa de libertate perioade îndelungate și ororile anchetelor comuniste doar datorită faptului că era căsătorită cu un legionar.

Suferind de o boală incurabilă, Costică al nostru s-a pregătit din timp de moarte: a cerut să fie înmormântat în cămașă verde, cu centură și diagonală, cu pantaloni negri (dorință îndeplinită). "Mă aşteaptă Căpitanul... Si camarazii..."

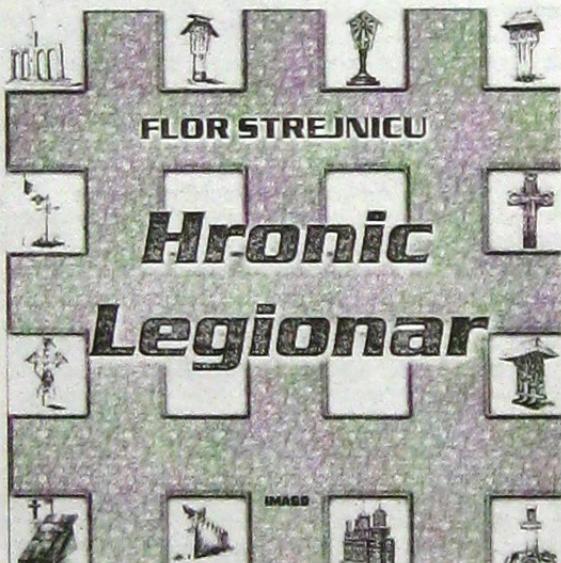
Pentru cei care l-au cunoscut pe Const. Teja, zâmbetul bun și luminile calde din privirea sa vor continua să trăiască. Fie-i amintirea binecuvântată!

E. Ghiocei

NOTĂ REDACTIONALĂ: Fiind vorba despre un camarad de excepție, am făcut o excepție și am reprobus integral povestea tristă a camaradului nostru – inclusiv câteva secvențe cumplite din realitatea închisorilor comuniste.

***

"Hronic Legionar"

Solitar într-un orașel plin de încărcațură istorică care este înconjurat de peisaje luate din cărțile de basme, aflat în inima Transilvaniei - este vorba de Cisnădie, dl. Flor Strejnicu a dat aici la iveauă în ultimi ani cărți fundamentale pentru cel care vrea să aprofundeze Mișcarea Legionară. Cumeticulozitate, documentare și pasiune ca instrumente de lucru, dar și cu eforturi materiale remarcabile, domnia sa a reușit pe deplin să capteze interesul cititorilor prin câteva cărți de înaltă ținută care abordează o gamă diversificată de probleme. Amintim cărțile „Mișcarea Legionară și evrei”, „Creștinismul Mișcării Legionare”, antologia „Culegem din mormântul tău lumină” și „Hronic legionar”.

Vom încerca ca într-unul din numerele viitoare ale ziarului să prezentăm succint aceste lucrări, printr-un interviu pe care intenționăm să-l luăm d-lui Strejnicu.

Până atunci, având aprobarea domniei sale, timp de un an, număr de număr, vom prezenta într-un colț al publicației noastre cele mai semnificative momente din istoria Mișcării Legionare, pe care le vom selecta din „HRONIC LEGIONAR” (FLOR SREJNICU).

Începem acest "serial" cu evenimentele care au avut loc în luna martie.

E. G.

Martie

1919 - Căpitanul depune pentru prima oară jurământ pentru apărarea țării împotriva comunismului, în pădurea Dobrina (24 martie)

1923 - prima arestare a Căpitanului, ca autor al unui manifest naționalist (29 martie)

1930 - Căpitanul organizează o manifestație anticomunistă în București (25 martie)

1931 - legionarul Traian Cotigă este ales președinte al Centrului Studențesc București (6 martie)

1934 - Căpitanul se prezintă de bunăvoie la Tribunal în procesul I. Gh. Duca (14 martie)

1937 - Circulara prin care Căpitanul ordonă "să nu se răspundă la nici un fel de provocare"

1937 - Circulara Căpitanului prin care anunță că revista "Buna Vestire" nu este legionară (4 martie)

1937 - Căpitanul înființează Partidul "Totul Pentru Țară", expresia politică a Mișcării, sub conducerea gen. Gh. Cantacuzino-Grănicerul; semnul partidului: două puncte într-un patrat (20 martie)

1938 - Căpitanul este dat în judecată de prof. N. Iorga pentru "ultraj" (pentru scrisoarea în care îl consideră pe acesta "incorrect și necinstit sufletește") (30 martie)

1949 - capturarea de către comuniști a grupului de rezistență în munți Spiru Blănaru (10 martie)

*Mărtisoare din partea redacției
Prof. Adrian Simionescu
(extrase din volumul "Reverberații")*

ZI CU SOARE

În prima zi cu soare am să vin
Ca să-ți citesc o nouă poezie
Aleasă împlacabil de destin,
Celebră, după moartea mea, să fie.

Dar dacă poezia nu te-ncântă,
Reține ziua: soare fără nori,
Clipita de-nălăre, pură, sfântă
Și depănarea unor pași ușori.

UN RAM

Mi-a bătut sfios la geam
Primăvara cu un ram
Încârcat cu har și floare,
De mister și încântare.
Se-nfiripă tainic dor,
Dor de susur de izvor,
Dor ce urcă și coboară
Prin păduri cu frunza rară.
Prin albastrul infinit
Caut timpul risipit -
Primăverile trecute
De-ncepaturi neștiute.
Cuibărite în astral,
Din-tr-un unghi atemporal,
Mii explozii vii florale,
Înfloriri primordiale.
Îmi cufund privirea-n zări
Saturate de chemări
Desenând catapetesme
De lumi și de miresme.
Mi-a bătut din nou la geam
Primăvara cu un ram.

ADRIAN SIMIONESCU

LA SORTI

I-au tras apoi, oroare, cămașa la sorti,
Doar nu-l mai era de trebuință,
Cum ar putea să se mai apere cei morți ?
Cei vîi nu au măsură, nici căință.

Se mulțumesc acuma cu un guler doar,
Iar alții numai cu o mânecuță,
La concurență mare, pe un alt culoar,
În viața lor, săracă și micuță.

Aleargă mai departe cu trofeul sus,
În veselie vie și totală.
Câți au rămas contează numai! Câți s-au dus
Pe drumul lung cu ultimă escală ?

I-au tras apoi, oroare, cămașa la sorti,
Căci viața merge totuși mai departe,
Cu steag de sărbătoare agățat la porți,
Cântând de zor cântările deșarte.

***

Pentru că anul acesta sărbătorim la 11 aprilie Învierea Mântuitorului Iisus Hristos și pentru că revista noastră apare la sfârșitul lunii, vom publica în avans (în numărul din martie) paginile despre "Semnificația marilor sărbători creștine" din această perioadă a anului:

Buna Vestire, Duminica Floriilor, Sfintele Paști.

MOTTO:

"A inviat Hristos. Așa va îndepărta neamului românesc. Dar pentru aceasta se cere ca fiind de ai lui să bată drumul pe care a mers Iisus: să li se pună pe cap coroană de spini, să urce Golgota în genunchi, cu crucea în spate, și să se lase răstigniți.

Legionari, fiți voi copiii așteptă!"
(Corneliu Zelea Codreanu, 1928)

"Telul final al neamului

Este viață? (...) Telul final nu este viață. Ci învierea. Învierea neamurilor în numele Mântuitorului Iisus Hristos. (...) Nouă, Românilor, neamului nostru, ca orișicărui neam din lume, Dumnezeu ne-a hotărât un destin istoric. (...)

Fi-vom noi, oare, generația debilă și lașă, care să lăsăm din mâinile noastre, sub presiunea amenințărilor, linia destinului românesc și să părăsim misiunea noastră ca neam în lume?"

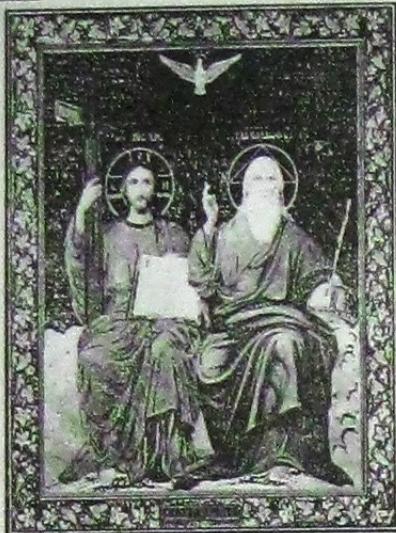
(Corneliu Zelea Codreanu, 1936)

"A inviat Hristos, sădind peste toată lumea, sfârșitul vremii, speranța, nădejdea că niciodată nu vom pieri sub piatra nedreptăților, oricât de greu ar fi așezată peste firavele noastre trupuri.

"Vom invia, vom birui." (Corneliu Zelea Codreanu, 1938)

- extras din predicile preotului Boris Răduleau -

fie făcută cu Dumnezeu și în Dumnezeu. Numai astfel puteau rămâne în consens cu Creatorul lumii și cu legile Lui.

Apoi, Dumnezeu a prevent pe om. După cum un tată spune: "Dragul tatii, asta să o faci, dar asta să n-o faci", așa a îndrumat și Creatorul pe om spunându-i: Mânâncă din toți pomii raiului, dar din Pomul cunoașterii Binelui și răului să nu mânânci. Rațiunea ta încă nu este coaptă, încă nu este fixată în Bine, în Adevăr, în lubire, în Dumnezeu. De aceea să nu te hrănești din el, "căci în ziua în care vei mâncă din el, vei muri" (Fac. II, 16-17).

Omul înzestrat cu libertate, a fost pus în fața acestei alternative. De el depindea să aleagă. Atunci a intervenit ispita. **Mare a fost obrăznicia și viclenia Satanei!** A insinuat că Dumnezeu limitează libertatea și împiedică să ajungă la desăvârsire. Îndemnul lui era: *De ce ascultă pe Dumnezeu? Tu singur poți fi Dumnezeu; poți cunoaște și binele și răul, poți cunoaște totul. Tu ești om, tu ești Dumnezeu.* Această ispătă - cea mai mare - s-a infiltrat în primii oameni, și prin ei în lume. Până astăzi, oamenii au această psihologie: eu, noi - suntem aceia care putem să facem și să reformăm totul; să schimbăm râurile, oceanele, stelele etc.

Această psihologie a început de acolo, de la dialogul Eva - Satana. Satana i-a mintit că vor fi "ca Dumnezeu" tocmai cunoscând și răul, deci prin puterile lor proprii, prin "rodul" pomului, pe o cale materială.

Atunci într-adevăr "li s-au deschis ochii", dar au cunoscut o altă realitate; că nu mai sunt în Lumină, în sfintenia divină, că sunt în afara de Dumnezeu, goi, asemenea altor animale.

Prin Eva și Adam omenirea a ales calea de a crește fără Dumnezeu, de a se înmulți fără Dumnezeu și de a stăpâni pământul tot fără Dumnezeu. Dar Dumnezeu n-a părăsit făptura Sa. El a pregătit omenirea prin poporul ales, prin popoarele păgâne, care așteptau și ele o mântuire.

Respectând libertatea omului, Dumnezeu n-a vrut să forțeze voința și mintea nimănui. El a așteptat ca omul să se trezească, pregătind prin patruzeci de generații poporul ales, ca să apară o altă Evă (Maica Domnului) care să buruiască orice ispătă și să spună: "Da, Doamne, facă-se voia Ta, vino în făptura mea." Dumnezeu se face Om, ca să ridice pe om și omenirea la Dumnezeu. Si aceasta datorită Fecioarei Maria. Dacă n-ar fi fost Buna Vestire, dacă n-ar fi fost răspunsul Ei pozitiv, n-am fi avut nici Nașterea Mântuitorului, nici invierea Lui, nici toate celelalte; am fi dormit încă în păgânlismul cel vecchi de destrâmare, dar mai ales departe de cunoașterea lui Dumnezeu și a vieții celei adevărate.

Duminica Florilor

Biserica îi acordă o mare însemnatate, socotind-o printre cele 12 Sărbători împărătești ale anului. Si iată de ce: intrarea triumfală a lui Iisus în Ierusalim este singurul moment din viața Sa pământească în care El a acceptat să fie aclamat ca împărat. De data aceasta, chiar El singur își pregătește intrarea conform profetiilor, ca să fie recunoscut după Lege că este Mesia, împăratul lui Israel. Iisus voia să precizeze El însuși, din timpul vieții, că este Mesia, împăratul lumii cel așteptat, a căruia împărăție nu va avea sfârșit. În vederea acestei împărății Dumnezeu a creat lumea; împărăția lui Dumnezeu este cauza și scopul creației.

Toată cetatea s-a cutremurat: însuși Cel așteptat a venit!

Dar dacă unii L-au întâmpinat ca pe împăratul, alii s-au

Buna Vestire

(25 martie) - Fiul lui Dumnezeu se face Fiul al Fecioarei.

Dumnezeu, dând omului stăpânire asupra pământului, înseamnă că i-a deschis calea de a face știință, de a cerceta, de a gândi, de a cunoaște. Nu poți stăpâni dacă nu cunoști. Dar cercetarea trebuie să

întârâtat împotriva Lui, ca și la intrarea Lui în lume. La Naștere, magii l-au adus daruri ca unui rege, păstorii l-s-au închinat ca Celui vestit de îngeri, ca Mântuitorului lumii. Irod însă a scos sabia ca să-L ucidă. La intrarea în Ierusalim, regăsim tot două categorii: unii - "Osana" ("Binecuvântat"), alii - "Răstignește-L".

Fariseii și cărturarii au hotărât răstignirea Lui, chiar înainte de a-L judeca. Deși au văzut puterea Lui Dumnezeiască prin care L-a inviat pe Lazăr, deși au văzut minunile, faptele, învățătura Lui, nimic n-a putut să-i convingă. La farisei domina ura împotriva Lui: "Trebue nimică! Ne încurcă, ne împiedică de a ajunge să dominăm noi peste toate popoarele lumii."

Cele două categorii le regăsim până în ziua de azi. Si până astăzi, în locul magilor, adevărății oameni de știință se inspiră de la adevărul adus de Dumnezeu în lume; și până astăzi, în locul păstorilor oamenii cu inima curată se închină înaintea Lui; dar tot până astăzi în locul lui Irod și ai fariseilor, umășii lor scoț sabia ca să-L nimicească; dacă se poate - să-L scoată cu totul din istorie. Să acoperi soarele ca să nu mai strălucească? Să acoperi luna ca să nu mai lumineze? Este lipsa judecății umane, voința rea, care nu vrea să recunoască existența unui Creator și Mântuitor, dorind să-l steargă din istorie și din inimile oamenilor.

Prima zi de PAȘTI

În anul când Mântuitorul a murit pe Cruce, ziua de 14 cădea într-o zi de vineri; iar Invierea a avut loc a treia zi, duminica. De atunci, cum a stabilit Sinodul I de la Niceea, noi sărbătorim Invierea în duminica ce urmează imediat după luna plină și după echinoctiul de primăvară. Nu putem sărbători Paștele deodată cu iudeii, intrucât Iisus a inviat după Paștele lor. (Cuvântul Paște înseamnă "trecere" și vine de la ebraicul "Pascha".) În primul Paște, poporul, scăpat de moarte prin sângele mielului pascal, a trecut de la robie la libertate. Paștele a continuat să reprezinte, pentru fiecare om în parte, și pentru întreaga omenire, o trecere atât de la moarte la viață, cât și o trecere de la robie păcatelor la starea de libertate.)

Sărbătoarea Invierii este sărbătoarea bucuriei. Dar nu a bucuriilor artificiale pe care ni le făurim noi însine. Adevărata bucurie este de a-L simți și urma pe Acela care ne-a creat pe noi. Primul cuvânt pe care Domnul nostru Iisus Hristos l-a spus după Invierea Sa a fost "Bucurați-vă!" (Matei XXXVIII, 9). "Ultimul dușman", moartea noastră sufletească și trupească a fost biruită. Hristos ne-a dăruit tuturoră puțină de a trece de la viețuire și moarte, la viață cea vie și veșnică.

Viața mea, în care am cunoscut atâtea frământări, atâtea dureni, atâtea năzuințe, nu se încheie cu mușuroiul de pământ, ci în Hristos: știu că voi cunoaște adevărata viață și viață fără de sfârșit.

Pentru cunoașterea mai adâncă a acestei sărbători, aş dori, pentru început, să subliniez însemnatatea salutului "HRISTOS A INVIAȚ!" și a răspunsului, tot atât de adânc: "ADEVARAT A INVIAȚ!" Iisus Hristos este Adevărul, înțelepciunea, lubirea absolută. Spunând "Hristos a inviat", mărturisim că Adevărul, înțelepciunea, lubirea au inviat, au triumfat și primim de la celălalt confirmarea: "Adevărul a inviat", au triumfat și vor triunfa Adevărul, înțelepciunea și lubirea, în și prin Hristos.

Deci, noi, când mărturisim și confirmăm acest adevăr, mărturisim credința noastră că totuși până la urmă nu va triumfa întunericul, nu va triumfa minciuna, nu va triumfa deșertaciunea, ura, haosul, care domnesc astăzi în lume, ci vor triunfa Adevărul, Dreptatea, înțelepciunea și lubirea, în și prin Hristos.

Chiar dacă oamenii nu acceptă acum acest adevăr, persistă pentru întreaga omenire câteva întrebări esențiale: Adevărul există în sine sau îl inventează mintea omului? Dreptatea se sprinjă pe un Criteriu absolut sau omul este cel care stabilește ce este drept sau nedrept? Există o înțelepciune, o lubire în sine, Dumnezeu, sau ele se rezumă la ceea ce întruchipăm sau trăim noi? Răspunsul trebuie să-l dăm fiecare.

lisis a spus: "Eu sunt Calea, Adevarul și Viață". El este Calea teandrică, divino-umană. El este Adevarul absolut, El este Viața vieții noastre. Putem da cu pietre, putem pâlnui, putem lovi, putem uita, dar cuvințele Lui rămân de nezdruncinat. Singura cale pentru fiecare om și pentru întreaga omenire este Teandria: omul prin Dumnezeu și Dumnezeu prin om. Altă cale nu există. Chiar dacă oamenii încearcă pe calea lor proprie, exclusiv umană, se vor convinge, până la urmă, că fără Dumnezeu nu pot atinge și cunoaște adeverata Viață. Nu se poate ca tu, lăptură, să fii tără Creator. Nu se poate ca tu, copilaș, să fii tără tată și mamă. Dumnezeu ne îngăduie calea de experimentare a Binelui și a răului pentru că noi suntem cei care ne-am ales-o. Dar calea reală este Hristos.

Priviți un răsărit de soare, este înțelepciunea; priviți cerul înstelat - înțelepciunea în toate vedem înțelepciunea lui Dumnezeu.

Amanul vieții este că noi folosim și exploatăm această creație înțeleaptă, această înțelepciune, spunând însă în același timp că nu există altă înțelepciune în afară de noi, că noi suntem cei înțelepti. Aceasta este amarul, tragedia vieții umane. Noi exploatăm înțelepciunea, pe care a făcut-o înțeleptul înțeleptilor, dar ne socotim pe noi și cei înțelepti.

În fiecare dintr-o noi se află un germene al acestei înțelepcioni. Dumnezeu Cuvântul Ia ai Săi a venit, Ia ai Săi care purtau chipul înțelepcioni și al Cuvântului. Dar ai Săi nu L-au primit și nu-L primesc nici până astăzi. Îar celor care L-au primit și îl primesc, le dă putere să devină fii ai înțelepcioni, fii ai lui Dumnezeu. Ce mare dar! Eu, om, o găză, de mine să depindă să-L primesc sau nu, să devin sau nu, fiu al lui Dumnezeu! Ce crucială alegere stă în fața mea! Iisus a coborât pentru toți, a murit pentru toți și ne-a dăruit tuturora invierea și viața veșnică.

Dumnezeu-Cuvântul a îmbrăcat haina mea, haina mea de om. și s-a sălăsluit printre noi, a fost ca unul dintre noi, a vorbit în graiul nostru, a suferit, a simțit, tot aşa cum simțim noi, și frigul, și foamea, și durerea. Se deosebea de noi doar că era în afară de păcat. Eu sufăr și de păcat, în mine mijesc răul, am patimi, am înclinații spre rele, la Dânsul acestea nu erau. El era ca omul cel dintâi, Adam, care, înainte de Cădere, nu avea aceste înclinații spre rău. Dar Iisus a luat de bună voie asupra Sa tot răul, toate păcatele, toate defectele, toate abaterile noastre. Pe toate ie-a luat asupra Sa, ie-a pironit pe Cruce și prin moartea Sa a răscumpărat moartea noastră, a omenirii întregi.

Dar noi trebuie să știm că întruparea lui Dumnezeu ar fi avut loc chiar dacă nu ar fi fost căderea omului în păcat. Nu păcatul omului a determinat pe Dumnezeu să se întrupeze. Dacă întruparea ar fi fost determinată de Cădere, ar fi însemnat că Satana să fi determinat acest act, cel mai minunat act al creației! Întruparea, în realitate, a fost prevăzută înainte de veci, înainte de orice creație. Întruparea constituie baza, sensul și scopul creației. Creatorul și-a făcut din umanitate un locaș al Său. "Dumnezeu s-a făcut Om, ca să-l facă pe om Dumnezeu", spun Sfintii Părinți. Acest obiectiv a fost prevăzut încă în Statul cel veșnic al Sfintei Treimi, în urma căruia omul a fost creat "chip" al lui Dumnezeu, tocmai pentru a putea primi pe Dumnezeu, protochipul Său divin, și pentru a putea ajunge la îndumnezeire.

A doua zi de PAȘTI

Astăzi, a doua zi de Paști, se vorbește despre Sfântul Ioan.

Pentru toți, imediat după inviere, Iisus se arată și ne deschide calea: "Ușile casei unde se aflau ucenicii fiind închise, a venit Iisus

și a zis: Pace vouă... Precum M-a trimis pe Mine Tată! Vă trimiți și Eu pe voi. Și acestea zicând, a sullai și le-a zis: Luati Duh Sfânt, Cărora veți ierta păcatele, se vor ierta și cărora le veți ține înțele vor fi". (Ioan XX, 19-25) Prin aceste cuvinte și prin Duhul Sfânt Iisus a Institut Taina Preoției, a Duhovniciei și a Spovedaniei.

Prin Hirotonie, Apostolul și urmașul lui - Preotul, devine un Trimis pentru a săvârși Sfintele Taine, a învăța cuvântul lui Dumnezeu și a lupta cu prințul lumii, Satana. Prin Duhovnicie preotul a primit sarcina și marea putere de a judeca și de a legă sau dezlegă păcatele oamenilor în numele Sfintei Treimi.

Tot omul este păcătos și prin păcat este legal și rob al Satanei. Singură lui posibilitate de a sedezlegă și elibera de păcat este pocăința și spovedania. Preotul duhovnic, primind mărturisirea, iartă și dezleagă în Numele Sfintei Treimi. Astfel, Satana este scos din suflul omului și din lume prin lucrarea Duhului Sfânt. Nimeni nu poate biru răul din el, decât prin Duhul Sfânt. Iisus a dăruit Duhul Sfânt Bisericii, prin Apostoli. Iisus instituie această Taină imediat după ce a biruit moartea, pentru a ne da putință și a ne arăta importanța trecerii noastre de la starea de robi ai păcatului, la starea de fii ai lui Dumnezeu. Este prima lucrare pe care o înfăptuiește Iisus după invierea Sa.

A treia zi de PAȘTI

În ziua a treia de Paști retrăim momentul când El a inaugurat împărtășania noastră.

Apropiindu-se de sat, ucenicii L-au rugat "Rămăi cu noi, căci ziua a trecut și este spre seară". Iar când s-au așezat la masă, Iisus a luat pâinea și binecuvântând, a frânt și le-a dat. Atunci li s-au deschis ochii și L-au cunoscut; El însă, s-a făcut nevăzut. Dacă la Cina cea de Taină Iisus a săvârșit prima Liturghie cosmică înainte de Jertfa Sa, dacă, răstignit fiind, a săvârșit o Liturghie a Crucii, la Emaus a săvârșit prima Liturghie după invierea Sa. Cina cea de Taină continuă în Sfânta Liturghie devine în acest fel o "colaborare divino-umană" pentru alungarea răului din lume și instaurarea împărtășiei lui Dumnezeu și a dreptății Sale. Nu este oar mai mare răut nouă, oamenilor, decât Sfânta Liturghie. Ea reprezintă centrul creștinismului.

După cum El a rămas împreună cu cei doi ucenici la Emaus, la rugămintea lor, tot aşa El coboară la rugămintea noastră, a Bisericii. La fiecare Sfântă Liturghie are loc o venire a lui Iisus în lume. Fiecare Sfântă Liturghie reprezintă o întâlnire a noastră cu Iisus Hristos Cel Viu. Noi trebuie să ne desprindem de noi însine și de lume, pentru ca înălțându-ne, prin Duhul Sfânt, să putem trăi această sfântă realitate.

Trecerea de la rău la bine nu se face automat, mecanic, ci prin stăruința noastră continuă, pentru purificarea și transformarea suflului: să devenim oameni ai adeverului, să devenim cumpătași, înlostivi, smeriți, curați cu inima Această schimbare înseamnă invierea noastră moral-spirituală.

De 2000 de ani, Iisus, cu bunătatea, cu blândețea, cu înțelepciunea Lui, bate la ușa inimii fiecăruia, ca să-i deschidem... El ne-a cuprins pe toți în Trupul Său cosmic, să-jertfil, a biruit pentru toți, lăsând însă ca fiecare să-și aleagă și să-și hotărască viața sa. Libertatea nimănui nu este știrbăță, fiecare a rămas liber să se integreze - sau nu - în Hristos și să câștige - sau nu - împărtășia lui Dumnezeu.

Redacția

Concurs

"ISTORIA CENZURATĂ DE GUVERNELE ROMÂNEȘTI" - premii în cărți -

Condiții de participare: - vârstă max. 35 ani;
- răspunsurile se vor trimite în scris pe adresa sediului, se pot da telefonic sau personal, la sediu, până la data de 22 a lunii următoare aparției ziarului.

Premiile se vor ridica de la redacție.

RĂSPUNSUL LA ÎNTREBAREA LUNII FEBRUARIE: Ce reprezinta Senatul Legionar și când a fost înființat?

a fost dat de Marius Vreascu, un Tânăr de 29 ani din Câmpulung, căștigând astfel carteoaferită ca premiu ("Prof. Nae Ionescu" de Șerban Milcoveneanu).

RĂSPUNSUL ESTE URMĂTORUL:

Senatul Legionar a fost înființat în februarie 1929 de Corneliu Zelea Codreanu și reprezinta "Un for compus din bătrâni peste 50 de ani, intelectuali, tărași sau muncitori, care au trăit o viață de mare corectitudine, au dat dovadă de credință în viitorul legionar și de înțelepciune. Ei vor fi convocați în momente grele, ori de câte ori se va simți nevoie de sfatul lor." ("Pentru legionari")

Completare: Din Senatul Legionar au făcut parte, printre alții: prof. Nae Ionescu, prof. Ion Zelea Codreanu, prof. Traian Brăileanu, gen. Gh. Cantacuzino-Grănicerul, col. Ștefan Zăvoianu, prof. Ion Găvănescu, prof. Corneliu Șumuleanu, gen. Ion Macridescu, gen. Ion Tarnoschi, col. Paul Cambureanu, Mihail Manolescu și alții.

ÎNTREBAREA LUNII MARTIE: Ce a fost "LANC" și care au fost relațiile lui Corneliu Zelea Codreanu cu LANC?

PREMIU: "Crez de generație" – Vasile Marin.

***

Poșta redacției

Vasile Adăscăliței-lași: Ne semnalăm că pentru documentarea dvs., în domeniul în care activați de 10 ani ca "serelist" și achiziționat o carte excepțională în două volume massive totalizând 1114 pg., intitulată "Întreprinzători evrei în Moldova între anii 1879-1950" apărute în editura ieșeană "Junimea". Din cele șapte pagini pe care le trimiteți revistei noastre ne dați câteva exemple pitorești pentru zia de astăzi, cum ar fi, "fabricile": prima fabrică națională de cravale (1884), Fabrica de chibrituri (1884), Fabrica de ars cioclane din Păcurari (?) 1887, prima fabrică națională de umbrele (1889), prima fabrică de cămăși și albituri (cu 130-150 de angajați în 1890), prima fabrică mecanică de ciorapi și tricotaje (1901), Fabrica de bere (?) "Zimbru" (1925) etc. Alt aspect deosebit de interesant semnalat: la 1 ian. 1941 erau înregistrate 1500 firme individuale românești și 3195 ale evreilor, adică de peste trei ori mai multe. La 10 martie 1942, deși legislația antievreiască era în vigoare de un an și jumătate, din cale 2685 de magazine din raza de competență a Camerei de Comerț și Industrie lași, 2135 aparțineau unor evrei și doar 493 erau ale unor comercianți români, în timp ce la cafenele raportul era aproape egal (32 la 34), iar la restaurante era favorabil românilor (17 la 46). Autorul celor două volume, dl. Iancu Braustein, consideră că nu poate fi învinuit de lipsă de imparțialitate.

Adăugăm că este bine ca despre orașul lași să nu se vorbească în perioada anilor 1941 - 1944 doar despre marele păcat (pogromul sau "trenurile morții" din 1941) Istoria obiectivă reliefază, deopotrivă, atât umbrele, cât și luminile, nu-i aşa?

Vasilescu Cristian – București: Ne comunicăți că ați citit în „Realitatea evreiască” nr. 197-198 din 25 nov. 2003, că în București trăiau în anul 1941, 120.061 suflete, iar în 1942 trăiau, mai mulți, circa 150.000. La cele spuse de dumneata, adăugăm că astăzi mai există în Capitală doar 4000 de evrei, diminuarea drastică a volumului lor datorându-se „valurilor” de emigranți de acum 4 sau 5 decenii (adică după instaurarea comunismului).

E. V. - Sibiu: Semnalăți cu inițiale și nu vă dați adresa, dar vă dăm răspunsul solicitat. Într-adevăr, „Văcăreștenii” au fost șapte, cei „adevărați” însă au fost șase: Căpitanul, Ionel Moța, Ilie Gâmeață, Radu Mironovici, Cornelius Georgescu și Tudose Popescu; al șaptelea, Vermichescu, s-a dovedit a fi fost trădător.

Emil Trudeanu – Brașov: Nu este nici o deosebire între cântecul „Plângere printre ramuri luna” și „Imnul legionarilor căzuți”. Compozitorul este același, Simion Stefan; diferență constă în faptul că a purtat primul nume când s-a cântat prima dată la Galați, la mormântul lui Gh. Dima, apoi prin hotărârea Căpitanului, la moartea lui Virgil Teodorescu din Constanța, a devenit „Imnul legionarilor căzuți”. Și pe noi, ca și pe dumneata, ne răscolește această melodie care timp de cinci decenii nu s-a mai făcut auzită.

Florea Maxim – Buzău: Cine a fost C. Dumitrescu-Zăpadă? Era elev la Liceul „Internat” din lași când a aderat la Mișcarea Legionară. A devenit comandant legionar și a fost anii de zile membru al corpului de pază al Căpitanului datorită fizicului său impresionant, înalt de 2 m. În 1936 a publicat o broșură intitulată „Trădătorul”, titlu făcând referire la Stelescu. Nu s-a mai știut apoi nimic precis despre el după 1948; se pare că s-a refugiat în Germania, unde a și decedat, nu însă înainte de a scrie o carte intitulată „Cetățea eternă” pe care nu am văzut-o niciodată. Poate, cine știe, o să avem prilejul să o răsfoim.

Sârbu-Ghirani Nichita – Păncota, jud. Arad: Urmare apelului telefonic, așteptăm articolul dumneavoastră pe tema holocaustului, precum și cel al mamei dumneata, fostă membră a Cetățuilor.

Un student al Facultății de Istorie din lași: Bineînțeles că vă răspundem: prof. Ion Sân-Georgiu, care a făcut parte din acesta zisul guvern din exil de la Viena, a fost profesor de limba germană, a scris un masiv volum intitulat „Goethe”, apărut în Editura Fundațiilor Regale la sfârșitul deceniului al treilea, și a făcut politică. Fiind înscris în partidul lui A. C. Cuza. Era un tip suspect, Căpitanul vrând chiar să-l dea în judecată pentru calomnie și notând: „Îl voi ţine minte, precum și voi, legionarii, veți ţine minte pe toți aceia ce au îndrăznit să vă acopere cu noroi ca să nu vadă țara carnea vie a rănilor voastre.” („Circulari și manifeste” - Circulara nr. 119/1937). Horia Sima nu a ținut cont de această, ba chiar l-a cooptat în guvern, apoi l-a numit și purtătorul său de cuvânt, el fiind „șef al Mișcării ieșit din prigoană”. La 4 februarie 1950 Sân-Georgiu a făcut pe mesagerul ducând la Buletinul „Danubian Press” declarația lui Sima prin care acesta anunță că „Mișcarea Legionară e dezvoltată politicește dar nu va reapărea în forma în care a existat până acum”.

E. Ghika

NOTĂ REDACȚIONALĂ: Deoarece am primit multe solicitări, anunțăm pe toți cei care doresc abonament la revista noastră că, începând din aprilie 2004, se fac abonamente anuale pe adresa: Emilian Georgescu, str. Ghiocel nr. 23, sect. 2, București. Prețul abonamentului este de 120.000 lei (lunile aprilie – decembrie 2004).

Redactor șef:

• Colegiul de redacție:
Secretar de redacție:

Relații cu publicul

Periodic editat de "ACTIUNEA ROMÂNĂ"

Nicoleta Codrin

Radu Constantin, Emilian Ghika, Corneliu Mihai Nicolae Badea

ISSN 1583-9311

Str. Mărgăritarelor nr. 6, sector 2, București

(zona Circularui – intersecție cu Ștefan cel Mare, colț cu str. V. Lascăr)

Vineri, între orele 15⁰⁰ – 19⁰⁰

tel.: (021) 322 3832 și (021) 610 3578 sau 0745 074493

e-mail: actiunea-romana@actiunea-romana.com